

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 12

DECEMBER 1939

LETO X.

Priložena je knjiga: Dr. Lado Vavpotič: „Življenje in zapisana pravica“

S 11-4 Jedača garnitura bijeli damast, sa ulkanim bijelim uzorcima, (stolnjak 140x140 cm, sa 6 ubrusa 60x60 cm), jedinstvena cijena Din 96.-

96.-

2.-

6.-

S 11-13 Desertni ubrus, bijeli damast 23x23 cm, Din 2.-, 28x28 cm Din 3.50

S 11-15 Jedači ubrusi, bijeli, veličina 58x58 cm Din 6.-, Din 8.-

S 11-8 Garnitura za kavu (stolnjak veličine 140 x 140 cm sa šest ubrusa veličine 30x30 cm), fres, zelena, žuta ili modra, samo Din 56.-

56.-

20.-

S 11-1 Stolnjak, bijeli sa ulkanim bijelim kvadracima, veličina 120x120 cm, D 28, teži Din 25.-, modro-zelena kariran, veličina 120x120 cm Din 30.-

S 11-14 Krpe za sp-dje, pamučne, crvene ili modre, veličina 48x48 cm Din 2.25, bolje komad Din 3.50

S 11-12 Krpe za pranje, različite uzorke Din 2.25, veće Din 3.25, sa laticama par-keta Din 13.-

10.-

10.-

S 11-11 Ručnik od bijelog krep kiva, sa bordurom, porubljen, 96x50 cm Din 10.-, teži Din 12.-

S 11-10 Damast ručnik, bijeli, veličina 50x100 cm Din 10.-, teži Din 15.-, laneni sa resama Din 18.-

140.-

S 11-6 Jedača garnitura, (stolnjak 140 x 140 cm i 6 ubrusa veličine 50x50 cm) bijeli damast sa ulkanim bijelim uzorcima, sa ažirom Din 140.-

38.-

S 11-3 Stolnjak, bijeli, živahno uzorkovan, veličina 130x130 cm Din 38.-, brild stolnjak, veličina 90x90 cm, komad D 29.-, teži, komad Din 39.-

60.-

S 11-5 Desertna garnitura, bijela, (veličina stolnjaka 125x125 cm, ubrusa 30x30 cm), Din 60.-, ažiurna Din 78.-

31.-

S 11-2 Stolnjak, crvena, žuta, zelena ili modra tonova sa ulkanim bijelim kvadracima, 125x125 cm, Din 31.-

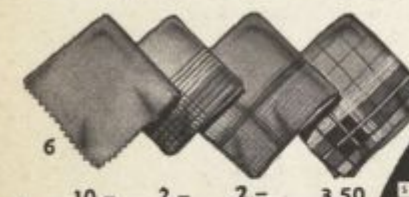
65.-

S 11-7 Garnitura za čaj, stolnjak veličine 125x125 cm sa 6 ubrusa 30x30 cm, fres ili plava lijepe uzorkovane Din 65.-, ažiurna Din 80.-

86.-

S 11-9 Desertna garnitura, bijela, (stolnjak veličine 125x125 cm sa šest ubrusa veličina 30x30 cm), Din 86.-, sa ažirom, 140x140 cm Din 125.-

6

10.- 2.- 2.- 3.50

S 26-1 Zauki batić ručnik, u raznim uzorcima bojana, sa ulkanim uzorkom, 4 komada Din 18.-
S 26-2 Zauki modri ručnik, uzorkovan, u raznim uzorcima bojana, poučitelj komad Din 3.-, ažiurni, komad Din 3.15
S 26-3 Slagati ručnik, u raznim bojana, važno tkan, veličina 40 cm, komad sa veštom otvoreno Din 3.-
S 26-4 Vrta krep modri ručnik, modro uzorkovan, u svjetlim bojana, veličina 40 cm, poučitelj Din 3.35, ažiurni, komad Din 4.-

30.-

S 26-8 Plakte za krevet, od dobrog bijelog platna, veličina 200x145 cm komad Din 30.-, veličina 220x145 cm, komad Din 33.-

S 26-10

59.-

S 26-11

1.-

S 26-10 Plakte u krep, savremena postrojima, 100x145 ili ovalne modre, dužina 220 cm, komad Din 59.-, dužina 240 cm, komad Din 62.-
S 26-11 Slagati ručnik, u raznim uzorcima i poučitelj bojana, veličina 20 cm, komad Din 1.-
S 26-12 Plakte ručnik, uzorkovane, 100x30 cm, u raznim uzorcima bojana i uzorcima, komad — jedinstveno kao još nikad u ovom Din 14.-

2.- 6.- 9.50

S 26-5 Ručnik ručnik, 40 cm dužine, sa modrom ili crvenom bordurom, komad samo Din 3.-
S 26-6 Plakte ručnik, 40x70 cm, u raznim bojana, savremena uzorkovana, komad samo Din 6.-
S 26-7 Plakte ručnik, 41x100 cm, uzorkovane boje i uzorkovane, komad sa veštom otvoreno Din 9.50

59.-

S 26-9 Posteljina, od dobrog bijelog platna, prevlaka 185x125 cm, komad Din 59.-, 190x130 cm, komad Din 65.-, jastučnice, 90x70 cm Din 20.-, 78x60 cm, komad Din 15.-

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b , I l i c a 4 i n 6

Zahtevajte naš Božični katalog, ki je pravkar izšel. Zopet boste presenečeni kako nizke cene in kako veliko izbiri Vam nudimo kljub nevšečnim razmeram.

Vesele
božične
praznike
in
srečno
Novo
leto
1940
Vam
želi:

Hladno vreme in zdravje

Veliko ljudi se boji hladnega vremena. Komaj pride jesen, že skrbno zapirajo okna, ker se bojijo, da bi se prehladili.

Zato se v dneih, ko pade živo srebro v toplomeru niže, množijo bolezni, in sicer posebno katar dihal, nahod, hripa in pljučnica.

Skozi odprta okna prihaja v sobo svež, vlažen zrak, v trdno zaprtem in zakurjenem prostoru pa se zrak izsušuje — in hkrati usihajo tudi dihalne cevke. Presuh zrak draži nežne nosne organe, in ne moremo kljubovati raznim zarodkom nalezljivih bolezni, ki jih je zrak poln.

Včasih se nalezemo tudi v prostoru, kjer je več ljudi dalje časa skupaj (nekateri so morda bolni). To so uradi, šole, kino, gledališča, ne zadosti zračeni vozovi električne železnice, kjer mnogo ljudi diha, kašlja in kiha.

Kdor se hoče obvarovati prehlada, mora skrbeti, da se njegovo stanovanje tudi pozimi zadostno zrači. Zvečer moramo prav tako zračiti kakor zjutraj. In če smo poletni navajeni, da spimo pri odprtem oknu, naj prihaja tudi pozimi zrak v sobo.

Eno okno naj bo vsaj spodaj za palec odprto, drugo pa za toliko zgoraj, da more onečiščen zrak odhajati zgoraj ven, spodaj pa prihajati sveži zrak noter. Kadar je hud mraz, da moramo po-

3/4 zavijka Kneippove

**SLADNE KAVE
TVORI
DRAGOCENI PRAŽENI
SLADNI SLADKOR**

noči okna zapirati, zračimo zvečer, preden gremo spat, zjutraj pa zopet.

Svetila in kurila imajo to napako, da izsušujejo zrak in mu jemljejo vlago. Zato imejmo na peči vedno posodo z vodo, da izhlapeva in ovlažuje zrak v sobi.

Da se utrdimo, si univajmo zjutraj in zvečer ne samo obraz, ampak tudi vrat in prsi s hladno vodo. Tako bomo najbolj kos toplotnim izpremembam, ki jih čutimo posebno zjutraj, ko pridemo iz tople sobe na hladen, moker ali ledenomrzel zrak.

Če hočemo biti pozimi zdravi, pomnimo, da moramo jeseni in pozimi skrbeti za svež, vlažen zrak, za gibanje in snago.

načo, korenje, krompir, paradižnike, rdečo peso. Šadje jemo brez škode.

Ta dieta nam nudi dovolj izpremembe, da lahko vzdržimo šest tednov. Že po štirinajstih dneh se pokažejo znaki izboljšanja. Blato dobi spet svojo naravno barvo, kar je znak, da je začel žolčni mehur spet pravilno izločati žolč. Če se po štirinajstih dneh ne pokaže izboljšanje, potem moramo iti k zdravniku. Kronična zlatenica je lahko smrtno nevarna. Če se zlatenica v kratkem času ponovi, se moramo tudi takoj posvetovati z zdravnikom, ker taka ponovitev kaže na resno obolenje žolča ali pa jeter. (ab)

Plešavost bomo kmalu lahko zdravili

Švedski zdravnik dr. Eskil Kilin trdi, da je popolna plešavost v mnogih primerih s hipofizičnimi preparati ozdravljiva. V svoji praksi je stalno opazoval učinek hipofize na rast las. Pred temi opazovanji je imel že pomembne uspehe pri zdravljenju pozne pubertete s

Kako zdravimo zlatenico

Vzrok zlatenice je navadno napačno delovanje žolča ali pa jeter. Zlatenica je v začetku kaj lahko ozdravljiva. Predvsem moramo takoj spremeniti prehrano in živeti po strogi dieti. Hkrati moramo napraviti šest tednov trajajočo odvajalno kuro s karlovarsko soljo. V tem primeru je priporočljivo, da kupujemo originalno karlovarsko sol, čeprav je znatno dražja od naše običajne grenke soli.

Zjutraj na tešče raztopimo čajno karlovarske soli v vroči vodi in jo mlačno izpijemo. Pol ure še položimo v postelji, potem pa vstanemo in gremo na kratek izprehod. Po prvem iztrebljenju zajtrkujemo ruski, lipov ali kamilični čaj in prigrizujemo zraven prepečenec. Svežega kruha in peciva iz kvašenega testa ne smemo jesti. Mesa in mastnih reči prav tako ne. Zelenjavo prepražimo na olju ali na presnem maslu. Posebno priporočljive so sluznate juhe, ovsene pretlačene juhe, krompirjeve in zelenjavne juhe. Izmed zelenjav uživamo lahko špi-

Jeli potrebno

neprestano opozarjati na »Bayer«-jev križ na Aspirin-tabletah? Pač, kajti vedno znova se pojavljajo pafvorbe z nakano, okristili se s svetovnim slovesom Aspirin tablet.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod S. brojem 32608 od B. XI. 1938.

Poročile so se naročnice: gospodična Ela Bombačeva z gospodom Franjom Vengustom, drž. uradnikom iz Kraljeva, gospodična Ina Brinškova z gospodom Josipom Beljanom, vlakovođjem drž. žel. iz Kočevja, gospodična Marija Kolnikova z gospodom Stefanom Praprotnikom iz Ljubljane, gospodična Anica Kovičeva z gospodom Emanuelom Sinkovcem iz Raven, gospodična Franja Kramarjeva z gospodom Karlom Dovečarjem, pomorskim častnikom iz Sušaka in gospodična Katica Gaubetova z gospodom Rihardom Hlebom, posestnikom in lesnim trgovcem iz Zg. So. Kungote. — Iskreno častitamo!

Kaj pravi

NIVEA

vsaki ženski?

«Ni treba, da bi Vaša koža izgubila mladostno svežost. Dovolite mi, da Vam pomagam varovati Vašo kožo. Podarim Vam to, kar si tako srčno želite: mladosten, zdrav in svež videz. Moja notranja moč je EUCERIT, krepilo za kožo. To mi odpira dohod do kožnega staničja, katero ohranjam zdravo in gibčno. Zanesite se na mene! Nič naj Vas ne ovira, vsak dan z uspehom uporabljati mojo pomoč».

prenosom hipofize. Hipofiza je majhna žleza v možganih.

Nedavno je ta zdravnik objavil razpravo, v kateri opisuje zanimiv primer neke svoje pacientke. Ta je poleg drugih boleznih trpela tudi na popolni plešavosti. Z uživanjem hipofizičnih preparatov so ji lasje zopet začeli rasti. Ko je žena prenehala uživati te preparate, so ji začeli lasje spet izpadati, in kmalu je bila spet čisto plešasta. Nato je zdravnik prenesel hipofizi dveh telet na pacientko. Že čez pol leta je imela lepe, goste lase naravne barve. Ta uspeh je dr. Eskila Kilina tako izpodbodel, da je kar iskal plešaste ljudi in jih uporabljal za svoje poizkuse. V dveh primerih je imel popoln uspeh. Pacientu srednjih let so po šestih mesecih pri zadostnem uživanju preparatov zrastle novi lasje. Neke petdesetletna žena, ki je bila vsa plešasta, se je tudi zdravila pri njem, toda zrastle so ji lasje samo na nekaterih mestih. Ko pa ji je zdravnik vcepil še hipofizo, so ji lasje zrastle po celi glavi, in po dveh letih ni bilo več sledu o kaki pleši. Zanimivo je, da so bili lasje v tem primeru melirani, to se pravi, na pol sivi. Našteti uspehi švedskega zdravnika so odjeknili po vsem svetu. Mnogi plešci komaj čakajo, da bi začeli tudi v javnih bolnišnicah zdraviti plešavost. Zdravniški krogi si prizadevajo, da bi tudi v drugih državah pre-

izkusili novi način zdravljenja plešavosti.

Dokler nismo popolnoma plešasti, lahko preprečimo nadaljnje obolenje z mažami. V vsaki drogeriji ali lekarni

F. B.:

VDOVA V OGLEDALU ZGODOVINE

Zakon je nekaj svetega bil in bo. Kako globoko so to čutili narodi vseh časov, nam priča zgodovina. Vdova po moževi smrti prav za prav vobče ni smela več živeti.

Sežiganje vdov v Indiji je bilo znano že obema starodavnima kulturnima narodoma, Grkom in Rimljanom. Grški pisatelj Diodoros, ki je živel ob Kristovem času, pripoveduje o čudnem sporu dveh žen, vdov po indijskem vojskovođji. Obe sta hoteli skočiti na gorečo grmado, toda storiti je smela to samo ena. Medtem ko je žena, kateri se je dovolila skupna smrt s soprogom, korakala vsa v nakitu in zmagoslavno na grmado, je druga žalostno jadikovala. Dolžnost je bila torej čast. Žena je šla v smrt neustraheno, kakor gre vojak v bitko.

Usmrtimev žene po moževi smrti je posledica prastarega naziranja, da je žena last moža in spada v njegovo zapuščino. Potem je bil to tudi nazor o nesmrtnosti in trdna vera v življenje na onem svetu, ki je silila ženo,

nam za majhen denar sestavijo primerno tekočino za masažo. Važno je, da vsebuje tekočina kinin in špirit. Posebno dobro se obnese tudi sistematično sončenje z višinskim soncem. xy.

da mora iti za svojim možem. Žalujoči ostali so verovali, da živi rajnik na onem svetu isto življenje kakor na tem svetu. Zato so mu dajali v grob vse potrebne stvari, sužnje, živali, nakit, jedi in pijače, orožje itd.

Že v bajeslovju sežiga Achilles na grmadi štiri konje in dva psa, da bodo spremljali njegovega prijatelja Patrokla na poti v podzemlje. Indijanci so mislili, da kadijo duhovi umrlih tudi tobak. Zato so dajali mrtvemu na pot v večna lovišča tobak in puščice. Iz istega razloga so zavili truplo kraljice na Madagaskarju v 500 svilenih ogrinjal. V gubah teh ogrinjal je bilo 20 zlatih sponk, 100 zlatih verižic, prstani, zapestnice in 500 zlatnikov. Na Novih Hebridih je bil vobče razširjen običaj, da so dajali mrtvemu nekaj ljudi s seboj. Za možem je šla seveda najprej vdova. Mrtvi otrok je dobil celo svojo mater s seboj v grob.

Tam, kjer je knežja hči vzela moža nižjega stanu, je moral mož slediti ženo v grob.

Kakor pripoveduje stari grški zgodovinar Herodotos, so poznali običaj sežiganja vdov tudi v Traciji. Celó v ruskih zgodovinskih poročilih beremo o žrtvovanju vdove, ki je bilo menda običajno še v 10. stoletju. Celó še v 18. stoletju so južnoruski osetinski vdovi odsekali uho in ga dali možu v grob.

Istotako je poznala Amerika v predzgodovinski dobi te vdovske žrtve. Da bo pokojni Inka na onem svetu dobro postrežen, so v Peruju žrtvovali na tisoče žensk smrti. V času višjega kulturnega razcvetja so dajali Peruanci v grob seveda le še lesene lutke v spomin živih žrtev. Prav tako se še dandanes sežigajo na Kitajskem papirnati služabniki, konji, ponarejeni bankovci itd. namesto prejšnjih pravih žrtev.

Iz naziranja, da je žena last moževa, izvira tudi prepoved, da se vdova ne sme zopet omožiti. Vendar pa je to dandanes samo še moralna prepoved; nikjer ni zakona zato. Tako se obeta indijski vdovi veliko lepega, ako pojde za svojim možem na oni svet, ponovna možitev je zanjo največja sramota.

Zanimivi so običaji pri zopetni poroki vdov na Sumatri. Ako umrje mož, postavi žena pred hišo lesen drog s praporom. Dokler veter prapora ne raztrga, ne sme žena uslišati novega snubca. Toda žene na Sumatri so iznajdljive in izbirajo za prapore tako blago, ki se upira vetru in vremenu samo nekaj tednov.

Podobno se vedejo Arabke. Ako se hoče vdova vnovič omožiti, gre v temni noči na možev grob. Spremlja jo osel in nosi dva meha vode. Pri grobu poklekne in prosí rajnega, da bi dovolil novo poroko. Ako se ji njen mož ne prikaže, je to znamenje, da s poroko soglašá (!). Potem žena hvaležno kropi grob z vodo in gre domov.

Francoski pisatelj Le Roux, ki je dolgo let živel v Abesiniji, pripoveduje, da se je abesinski svečenik spotikal nad tem, da se da v Evropi tako hitro nadomestiti umrli mož ali umrla žena. V Abesiniji se sklepa zakon s tem, da ženin in nevesta prejmeta vsak polovico hostije. Smrt enega izmed njiju ne razveže zakona. Toda Le Roux se je na svojih potovanjih po Abesiniji prepričal, da živijo Abesinci, ker nočejo kršiti svetosti zakona z razporoko ali z zopetno poroko, iz previdnosti večkrat rajši — v svobodnem zakonu. Takšno svobodno poroko, ki sloni samo na dogovoru z nevestinimi starši glede imovine, obhajajo z gostijo, in šele v starejših letih se dajo zakonci poročiti v cerkvi, ko so že prepričani, da ne bo več prišlo do ločitve zakona in da ne bo mlad ovdovel niti mož niti žena. Sam cesar Menelik je premišljal 20 let, ali naj napravi cesarico Taito definitivno za svojo soprogo. In čakal je takó dolgo,

da ga prostost ni več mikala, potem pa se je slavnostno poročil.

Ženo kot svojo last lahko mož tudi z oporoko zapusti. Ta običaj je bil na severu Evrope v predzgodovinskem času kaj navaden. Dandanes ne moremo prav razumeti starega poročila, ko obhaja vdova še ob krsti svojega moža svatbo z njegovim sorodnikom. Šele zgodovina nas uči, da je delala to po vsej pravici, ker jo je mož z imovino vred sorodniku zapustil.

Rimski zgodovinar Tacitus pripoveduje o starih Frizih. Da bi zadovoljili lakomnost rimskih prefektov, so Frizi prodali najprej svoje črede in svoja polja, potem pa še žene in otroke. Še celo do 13. stoletja je bilo možu dovoljeno prodati ženo in otroke. Tudi v Arabiji je lahko mož v času pred Mohamedom v oporoki zapustil ženo drugemu. Še danes ima žena v Arabiji tako rekoč samo vrednost imovine. Brez moževega dovoljenja ne sme niti hoditi iz hiše, oče ima neomejeno pravico, dovoljeno je mnogoženstvo in poroka s tem, da možki ženo kupi.

Na Zlati obali pri zahodnoafriških plemenih še danes ima žena v oporoki zapuščá ženo drugemu. Mož jo da lahko tudi v zastavo. Ženin je lastnik neveste, in če umrje, pripade žena njegovim dedičem. Podobno je na Novi Guineji pri Papuancih in na južnih otokih.

Prepoved zopetne omožitve vdove in kult prednikov sta dala izpodbudo za obvezno letoletno žalovanje vdove. Primitivni narodi verujejo, da biva duh mrtvega v strašni, nepojmljivi podobi med živimi in da jih ogrožuje z najrazličnejšimi nesrečami. Živi se morajo čuvati pred njim z vsemi sredstvi. Strah pred duhovi umrlih je tako velik, da se živi bojijo že starcev, ki bodo kmalu umrli, in zato lepše ravnajo z njimi. Najbližja oseba, ki bi lahko omehčala rajnika-demoná, je bila njegova vdova! Poznala je vsa njegova nagnjenja, vse njegove nava-

Glavobol lahko odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri zobobolu, po preveč zavžitem alkoholu, pri bolečinah ran in bolestni menstruaciji.

Zavitki z 2 tabletama in z 10 ter 20 tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod S. Br. 31896 od 5. XI. 1988.

de. Lahko ga je z žrtvami pomirila. Pri zahodnoafriških črnih plemenih spi vdova dalje časa v hiši z rajnkim in ga ne sme niti podnevi niti ponoči zapustiti, pa če bi se truplo še tako razkrajalo.

Pri evropskih narodih se je ohranila navada letoletnega žalovanja kot zunanjšega izraza žalosti za možem. Sicer pa žaluje vdova, ki je imela moža rada, za njim vse življenje, čeprav tega ne obeša na veliki zvon.

Čustvo, razum in vzgoja

Mlad nadarjen učitelj je rekel:

«Ko bi mi le ne bilo treba venomer poučevati najmanjši drobiž! Večno ponavljanje najbolj preprostih pojmov — to je trda preizkušnja potrpežljivosti...»

Dve gospe sta ga poslušali in sta se pri tej njegovi opombi spogledali ter se nasmehnili. Potem je rekla ena izmed njiju, ki je prej sama bila učiteljica, zdaj pa je mati ljubkega dekletca:

«Jaz pa sem najmanjše zmeraj najrajši poučevala.»

In druga je pristavila:

«Tudi jaz si ne morem misliti nič lepšega, kakor da bi vzgajala najmlajše, ki še niso samostojni. Kaj ni lepo voditi in varovati tak drobiž.»

Pogovor je poslušal starejši gospod, soproj prejšnje učiteljice, sedanje go-

spodinjé. Rekel je:

«Je pač tako, da možki vidimo v šestletniku vedno že štirinajstletnika in v štirinajstletniku kar zrelega moža. Pri ženskah je pa drugače. Otroček jim je majhna, drobna, toda sama zase zaokrožena celota. Prav v tem, da so taki otroci nesamostojni in da jim je težko kaj dopovedati, prav v tem je jedro njihove radosti, ko se lahko uveljaví njihovo materinsko čustvovanje. Mlad učitelj, je nadaljeval izkušeni mož in smehljuje pogledal sobesednika, «mlad učitelj bi rad prispeval k temu, da se vzgoji novo, plemenitejšé človeško pokolenje. Otroček, ki komaj začne hoditi v šolo, pa učitelja pri tem ovira, ne dá mu razmahniti vzgojiteljskih sposobnosti, kajti otrokovi možgani še niso odprti za večje pojme. Materinsko čuteča vzgo-

Mamica

se smeje!

Če se mamica smeje, potem kaže dve vrsti bleščéče belih zob. Naša mamica pa odločno odklanja za nego zob vsa ostra in jedka sredstva. Mamica uporablja samo peneči PEBECO, ki se obilno peni in je brez mila. Zakaj samo peneči PEBECO vsebuje PEBECIN. Peneči PEBECO je zelo poceni, ker so potrebne le majhne količine.

PZ II

jiteljica pa se pri svojem nežnem čustvovanju ne čuti ovirane, marveč sprejema otroško neokretnost kot prijetno dejstvo, ki ji daje priložnost, da pripravi drobno popje skrbno, potrpežljivo in nežno do razcveta. Možje imamo pač radi naglo pojmovanje in razumevanje.»

To lahko vidimo pri slehernem očetu in sleherni materi. Oče se trudi, da bi otroka poučil po lastni izkušnosti in lastnih nazorih. Njegova želja je, da bi se v otroku čim bolj uresničila njegova lastna podoba. Še več, otroku naj bi nekoč bilo boljše kakor njemu samemu. Naj bi mu bile prihranjene bridke izkušnje, ki jih je sam moral prestati.

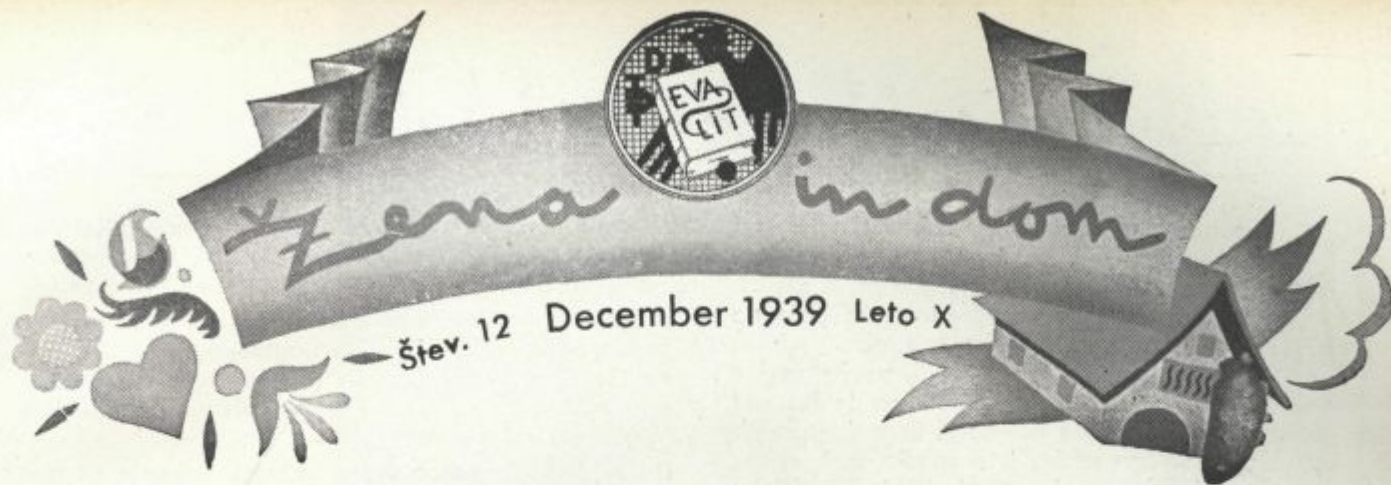
Mati pa v vzgojo ne vključuje toliko sebe, kolikor otroka samega. Dobra

mati je sposobna, gledati svet docela z otrokovimi očmi. Zato tudi po lastnem čustvu in nagonu najbolje odloča o tem, kar je v odločilnem trenutku za otroka najbolj pravilno. Mati se popolnoma vživi v hotenje in čutenje otrokovo, in to je važnejše od tistega, kar vemo odrasli o resničnosti in resnosti življenja. Materi je najbolj pri srcu, da se otroku vsak trenutek dobro godi. Oče gleda v širših obrisih, njemu je prav vseeno, če otrok ta ali oni trenutek trpi, ako je upravičeno prepričan, da bo majhno trpljenje okrepilo otroka za bodočnost.

Tako se dogaja, da so navzkrižja med očetom in otrokom pogostnejša kakor med materjo in otrokom. Venomer se da ugotavljati, da očetovo vzgojo bolj določajo možgani kakor ču-

stva, materina vzgoja pa je bolj čustvena kakor možganska, tem bolj, čim manjši je otrok. Mož pač vidi v otroku bolj bodočega človeka, žena pa tisto, kar je zdaj: otroka. Njeno čustvovanje se celo upira razmišljanjem o bodočnosti, ko bo otrok že dorasel. Saj že vnaprej otožno čuti, da se ji bo z doraslostjo otroka nekaj odtrgalo od srca, nečesa ji bo manjkalo: ne bo več imela skrbi za vzgojo in varstvo, a to je ravno tisto, kar najbolj ustreza materinskemu čustvovanju.

Sreča gospoduje v tisti dražini, kjer se pri vzgoji otrok na lep način družijo možgani s srcem. Kaj je važnejše, kdo bi mogel to odločiti? Gotovo pa vsak človek — in posebno še ženska — močnejše in lepše dojema bistvo otrokovo, ako se zna s srcem poglobiti v njegov razvoj.

Preden zavone božični zvonovi, kupujemo darila za tiste, ki jih imamo radi. Vse srečne smo, ko ob svitu svečk z žarečimi in od sreče solznimi očmi izročamo svoja darila. Zato smo večkrat v zadregi, kaj naj prav za prav kupimo, in skrbno ugibamo in izbiramo. Denarja danes povsod primanjkuje.

Pri izbiri Vam lahko pomagamo. Ni lepšega in trajnejšega darila od dobre knjige.

Darujte knjige možu, otrokom, materi, očetu, bratu in sestram. Dobre knjige je vsak vesel. Dobra knjiga Vas nikdar ne razočara. Tako darilo ima trajno vrednost, ker knjigo lahko ponovno čitamo tudi v poznejših letih. Zato so knjige bogato darilo, ki malo stane.

Za Vas smo pripravili trinajst skupin različnih knjig, ki jih dobite po znižanih cenah, in sicer:

Pet skupin leposlovnih knjig, mehko vezanih po 96.— din, v platno vezanih pa po 156.— din:

- I. Pierre Benoit: «Atlantida», Leonhard Frank: «Karel in Ana», Claude Farrere: «Oprij», Jožef Conrad: «Tajfun», Emil Ludwig: «Sinovom v svarilo», Upton Sinclair: «Mokra parada — Alkohol».
- Klabund: «Borgia», Jack London: «Mala gospa velikega doma».
- II. Herman Sudermann: «Mačja brv», H. G. Wells: «Boi z marsovci», Vladislav Vančura: «Beg v Budin», Ivan Smelev: «Mary».
- III. Andrej Latzko: «Sedem dni», Heinrich Mann: «Profesor Nesnaga», Pierre Louys: «Ženska in možicelj», Jožef Hofbauer: «Pohod v zmedo», Pierre Valmigere: «Otani», Sinclair Lewis: «Mantrap».
- IV. Štefan Žeromski: «Povest greha», Lidija Merlinova: «Ljubezenska pesem Azije», A. I. Vojinova: «Pisani kamni».
- V. Štefan Zweig: «Skrivnost, ki žge», Romain Rolland: «Peter in Lučka», Agnes Günther: «Dušica Rožamarija».

Dve skupini knjig za odraslo mladino, mehko vezanih po 96.— din, v platno vezanih po 156.— din:

- VI. Henrik Sienkiewicz: «Mali vitez», Gottfried Keller: «Romeo in Julija na vasi», Friedrich von Gagern: «Beg iz pekla», Adolf Wenig: «Živalce in roparji», Jack London: «Joe med pirati», Dnevnik malopridnega Jurčka.

- VII. Björnsterne Björnson: «Veseli fant», Aleksander Dumas: «Črni tulipan», Nikolaj Ljeskov: «Askalonski hudobec», Phillips Oppenheim: «Igra za prostost», Edgar Poe: «Zgodbe groze», Maurice Leblanc: «Lupin se ženi».

Šest skupin praktičnih knjig:

- Dr. Ana Dückelmannova: «Postanek otroka in njegov razvoj», Dr. Joža Jakša: «Kako spoznamo spolne bolezni», Kneipp: «Domača lekarna in zdravilna zelišča», Dr. Karel Petrič: «Bolezni, kako jih spoznamo in preprečimo», Dr. Karel Petrič: «Nalezljive bolezni, kako se jih obvarujemo», Dr. Karel Petrič: «Nega bolnikov in prva pomoč pri nezgodah», Dr. Karel Petrič: «Človek», Dr. Karel Petrič: «Regulacija rojstev», Dr. Margareta Raunert: «Kako naj se žena nejuje».

Vsa ta skupina stane 99.— din.

- R. Gering: «Sitni možje — vzgoja za zakon», Dr. Maks Hodann: «Ali otroka res štoklja prinese», Krista Kernhofer: «Nasveti za življenje», Prof. E. John Kilduff: «Kako si poiščem boljšo službo», Dr. Jožef Löbel: «Od zakona do ljubezni», Bernar Macfadden: «Mož in zakon», Milica Stupanova: «Kako vzgojim svojo dečo», Osip Šest: «Kar po domače», Angela Vode: «Žena v sedanjih družbi».

X.

- Angela Vode: «Spol in usoda», I. del,
Angela Vode: «Spol in usoda», II. del.

Vsa ta skupina enajstih knjig stane 121.— din.

- Angela Podgornik: «Za pridne roke — vezenje», Angela Podgornik: «Za pridne roke — za vsako nekaj», Angela Podgornik: «Za pridne roke — za moža in še kaj», X. Angela Podgornik: «Za pridne roke — kvačkanje in mrežanje», Angela Podgornik: «Za pridne roke — šivanje», Angela Podgornik: «Za pridne roke — naše perilo».

Vsa ta skupina stane 66.— din.

- Verena Škerjančeva: «Kako naj kuham», XI. D. Podgornik: «Vrt in moje rože», Ružena Černa: «1400 nasvetov».

Vsa ta skupina stane 39.— din.

- Ing. arh. Rado Kregar: «Naš dom», Ing. arh. Rado Kregar: «Kaj moram vedeti, kadar si gradim dom», XII. Ing. arh. Rado Kregar: «Naš dom — kako ga gradimo», Ing. arh. D. Santel-Kanonjeva: «Kako si opremim stanovanje».

Vsa ta skupina stane 44.— din.

- H. N. Casson: «Sreča je v tebi», XIII. H. N. Casson: «Kako premagam poslovne težave».

Ti dve knjigi staneta 60.— din.

Na željo Vam prav radi pošljemo brezplačno ilustrirani katalog z opisom posameznih romanov. Obdarujte majhne otroke s knjigo «Živalce in roparji» ali «Dnevnik malopridnega Jurčka», dečke s knjigami «Mali vitez», «Joe med pirati», deklice s knjigami «Romeo in Julija na vasi», «Veseli fant», «Črni tulipan». Najlepše darilo za Vas je «Dušica Rožamarija», za moža pa «Sinovom v svarilo», «Alkohol» in «Povest greha».

UPRAVA «ŽENA IN DOM»,
Ljubljana, Dalmatinova 8.

Mazijeva dekleta

Dvajset let je minilo od takrat, ko je umrl Pavel, ki je bil Anin mož, vendar so bila Mazijeva dekleta, Ana, Ljubica in Štefka, še zmerom na dan Vseh svetih prve na pokopališču ob Pavlovem grobu.

Dvajset let! Vzlic temu so še vedno žalovale kakor takrat, ko se je na pol mrtev komaj privlekel iz vojne domov in po nekaj dnevih tudi umrl. Skupaj so mu vsako leto spletle velik venec iz smrečja in suhih rdečih rož, saj ga Ljubica in Štefka nista mogli splesti za svoja moža, ki sta ležala bog ve kje na tujem!

«Zalostna zgodba!» boste rekli, «mi bi pa radi veselih v teh hudih časih!»

Da, žalostna zgodba! Ko se je začela, je bila vesela, polna sreče in zadovoljstva. Tudi končala bi se bila lahko prav tako, pa se je zgodilo vse drugače. Le poslušajte!

Dokler so hodila Mazijeva dekleta še v šolo, jim otroci niso pravili drugače kakor škrateljčki. Pa saj so bile tudi res razposajene, žive, zmerom vesele, a vendar dobre in prijazne. Ana je bila najstarejša in se je prva unesla, kakor so rekli ljudje. Bila je tudi največja in najmočnejša, rdečelična in zdrava. Ko je nehala hoditi v šolo, je bilo tudi njenih norčij konec. Sicer se je še zmerom rada smejala in pela, toda prav tako rada je tudi delala. Kmalu ni bilo opravka pri hiši, ki bi se ga ne lotila z veseljem in uspehom, medtem ko Ljubice še z dvajsetim letom niso minile otroške muhe.

«Ljubica bo ostala vse življenje Ljubica», so menili ljudje, stari Mazi pa ji je zmerom pogosteje grozil:

«Le počakaj! Mož te bo že spametoval, če te bo sploh maral kateri!»

Ljubice pa ni nič spravilo iz dobre volje. Vsa hiša je bila polna njenega razposajenega smeha. Zanjso so veljale samo lepe in sončne strani življenja. Zato pa tudi ni bilo čudno, da so ljudje nevarno zmajevali z glavami, ko so zvedeli, da se bo poročila z resnim in mirnim Polakovim Jurijem. Po svojem značaju bi bil pač primernejši za Ano, kakor za živahno Ljubico.

«Naj le govorijo ljudje, kar hočejo!» je rekla svojemu ženinu, ker je tudi njemu prišlo do ušes ljudsko govorjenje, «boš videl, kako bom pametna, kadar bo treba. Zdaj pa še ni, ali ne?»

«Ne, zdaj še ne!» ji je smeje odgovoril, nato pa resno in skoraj zaskrbljeno vprašal:

«Kaj pa če ti bo dolg čas pri meni, Ljubica?»

«Oh, če mi bo dolg čas, si bom pa drugega izbrala.»

Ana se je poročila leto pozneje. Ker je bila najstarejša in ker stara, že zelo slabotna Mazijeva nista mogla več skrbeti za dom tako, kakor včasih, so dobili z Aninim možem pridnega in pametnega gospodarja k hiši. Kmalu je nadomestil v gospodarstvu vse, kar so mlada in nezkušena dekleta zamudila in zanemarila.

Zdaj je bila še Štefka na vrsti, da pride kdo izmed domačih fantov ponjo. Ker je bila bolj podobna Ljubici kakor Ani, je marsikateri rad gledal za njo, čeprav ni bila iz bogate hiše. Mlade ljudi pač navadno dosti bolj mika prijazen nasmeh in dobro srce, kakor vse bogastvo sveta. Premožnim staršem sicer ni bilo prav, da se njihovi sinovi ozirajo za Mazijevo najmlajšo, toda fantom to ni bilo dosti mar. Kar tekmovali so med seboj, komu se bo lepše nasmehnila, koga bo bolj prijazno pogledala. Štefka pa se dolgo ni mogla odločiti za nobenega,

tako rada je bila doma. Vendar je tudi zanjo prišel čas, ko se je s svojo skromno balo preselila k Robovim, kjer so jo prijazno sprejeli, saj tudi sami niso imeli bog ve kaj.

«Pri nas ti ne bo mehko postlano», so ji rekli. «Morda ti bo še žal, da si nisi izbrala bogatejšega.»

«Kaj mi bo bogastvo,» jim je ljubeznivo odgovorila, «če ne morejo biti vsi ljudje bogati. Kako naj bom srečna, če vidim, da drugi niso!»

Da, to je bila njena bistvena lastnost. In ker je bil njen mož Ivan prav takšen človek, sta drug drugemu lajšala življenje.

Tako se Mazijeva dekleta tudi po poroki niso dosti spremenila. Čeprav so morala trdo delati, so z vero v lepše in pravičnejše življenje hrabro prenašala vse ne-zgode in so že od mladih nog učila svoje otroke spoštovati resnico in pravico.

Potem pa se je nenadoma raztegnila temna senca čez ves svet.

Vojna!

Najprej so v Logu poklicali Ljubičinega moža Jurija, in z njenega obraza je tisti dan zginil njen dobri, osrečujoči smehljaj. Jurij ga ni videl nikoli več. Šele na postaji, ko sta si zadnjič stisnila roko, se mu je rahlo in medlo nasmehnila, ker se drugače ni mogla, čeprav bi se iz srca rada. Težka, moreča slutnja se ji je zarila v srce. Kako rada bi mu rekla izpodbudno besedo, toda zdelo se ji je, da ji železna roka stiska grlo.

«Naj te le ubijejo!» je rekla z ledenim, mrtvim glasom. «Vse bom podavila, ki mi bodo prišli v roke.»

Jurij ni mogel verjeti svojim očem, ko jo je gledal tako spremenjeno pred seboj. Ali so to res njena usta, ki govore tako trde, odločne in tuje besede? Kam je izginila vsa sreča z njenega dobrega obraza, iz njenih ljubeznivih, prijaznih oči?

«Vse bom podavila!»

«Toda tistih, ki so krivi, ne boš dobila, Ljubica, nikoli!»

Kakor da je spoznala, kako je brez moči proti njim, si je zakrila obraz z rokami, a se ni mogla razjokati.

«Ne pozabi me, Ljubica!»

Tudi govoriti ni mogla več. Molče sta si stisnila roko. Šele ko je že stopil na vlak, je s pridušenim, bolnim glasom zaklicala za njim:

«Na svidenje, Jurij!»

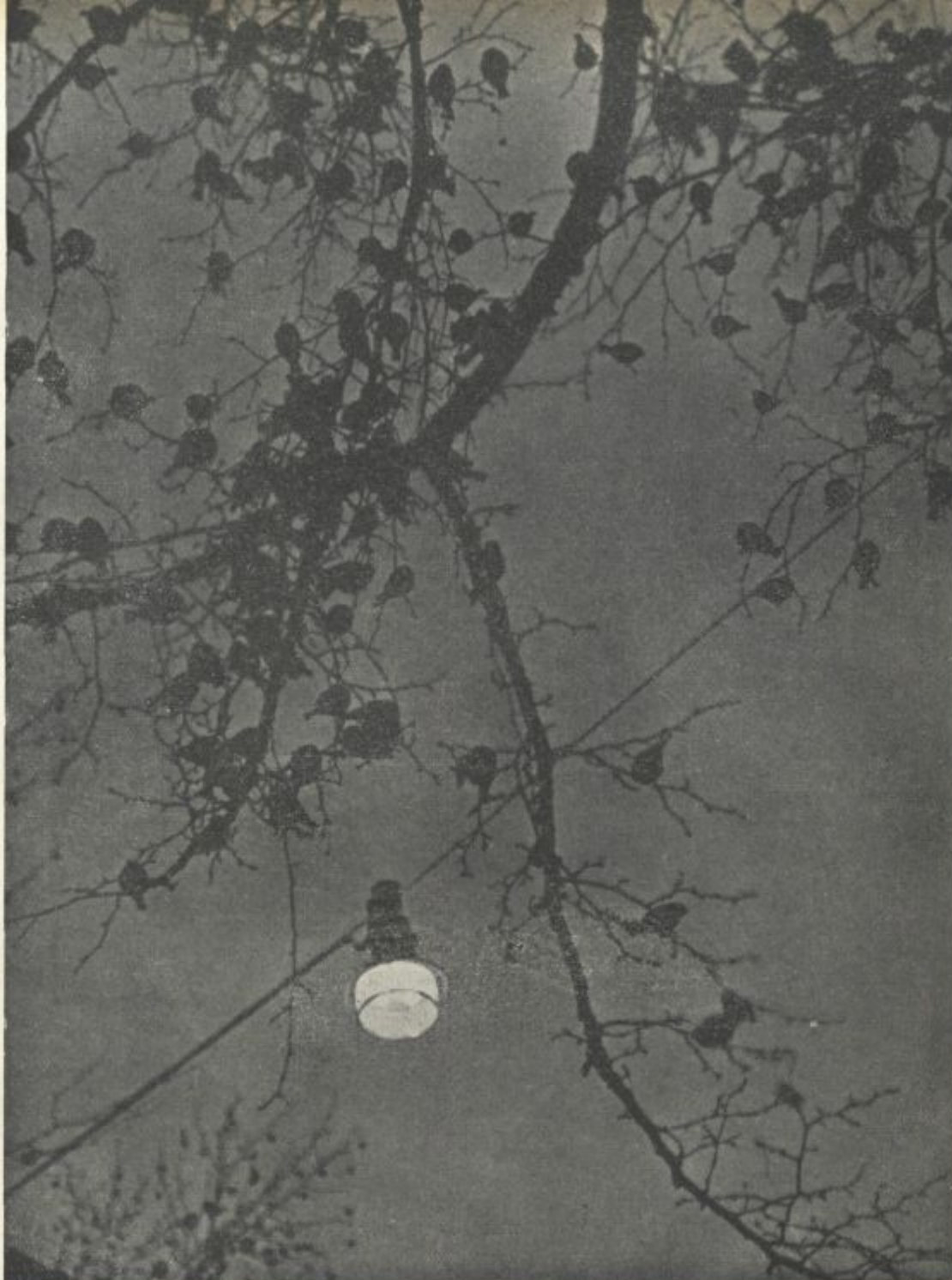
«Na svidenje!» ji je odgovoril, toda ni ga slišala. Njegov glas se je zgubil v vpitju in joku otrok in žena in v hreščočem ropotu koles.

Nekaj dni za Jurijem sta šla še Pavel in Ivan.

«Uboga Štefka!» so rekli sosede. «Zmerom je bila tako mehka in nežna. Saj ne bo prenesla! Ana je močna in resna, blagor njej!»

Toda bilo je prav narobe. Ana je jokala kakor otrok, Štefka pa je molče stiskala pesti in si grizla ustnice. Ves teden ni spregovorila z nikomer. Potem je nekega dne vzela otroka iz zibelke in šla z njim po vasi od hiše do hiše, čeprav ni vedela, po kaj in čemu se je namenila med ljudi. Šele ko se je spet vrnila domov, je spoznala, kako sama je zdaj. Stisnila je otroka tesno k sebi, jokati pa še zmerom ni mogla.

Ker stara Mazijeva nista več živela, ni imela Ana nikogar, ki bi ji pomagal pri delu. Zato je morala v sili zadržati jok, žalosti pa le ni mogla. Delala je sicer kakor prej, toda nič več s takšnim veseljem kakor včasih. Le v

Mrzla jesenska noč

skrbi in ljubezni do otrok je nekoliko lažje prenašala sklelečo bolečino svojega poštenega srca.

Ali je prav, da bo njen Pavel, ki še mravlje ni mogel pohoditi, ubijal ljudi? Ubijal ljudi! Zakaj?

Ne, niti misliti ni hotela več na to!

Tako je minilo prvo strašno leto, in prišlo je še strašnejše in z njim dvoje groznih novic, da sta v vojni padla Ljubičin in Štefkin mož. Prav takrat pa je prišel za nekaj dni domov Pavel, in Ana pač ni mogla biti vesela, ko je videla njegov izmučeni obraz. Ne, to ni bil več tisti Pavel, kakor nekdanj. Vrnil se je ves spremenjen, bolan, nemiren, poln strahu in groze. Otroci so se ga bali, bil jim je tuj, še približati se mu niso hoteli. Da, ko bi bila Ana takšna, kakršni sta bili Ljubica in Štefka, potem bi bila kmalu izravnana vrzel, ki jo je vojna napravila med njima, tako pa njena usta niso znala govoriti, kar jim je narekovalo srce.

Ko je spet odšel, ji je bilo še težje kakor prvič. Namesto da bi ona tolažila sestri, sta morali Ljubica in Štefka tolažiti njo.

In potem je bilo vendarle tudi vojne konec. Pavel se je vrnil domov — umirat. In umrl je.

Od takrat je minilo dvajset let. Mnogo cvetja je že ovenelo na njegovem grobu, v svetu pa še zmerom grme topovi. Še zmerom umirajo po bojiščih ljudje, ki bi lahko še dolgo mirno in srečno živeli.

Tako se naša zgodba ne more veselo končati, čeprav si vsi vroče želimo zadovoljnih, srečnih dni v tem mrkem jesenskem času, ko pada mimo naših oken rumeno in rjavo listje z dreves, ko nam gosta megla zakriva pogled v svet, ko po vrtovih venejo zadnje krizanteme.

Velih, bledih lic stoje Mazijeve sestre na predvečer Vernih duš ob Pavlovem grobu. Kdo bi rekel, da so to vesela in srečna Mazijeva dekleta?

Molče stojijo ob grobu in so v svojih poštenih srcih vzlic vsemu trpljenju še zmerom prepričane, da bo nekoč vendarle prišel čas, ko se ljudstvo ne bo več klalo in ubijalo med seboj. Ail bo res prišel?

Da, prišel bo, ker mora priti!

ODPUŠČANJE

erči je potresel s svojo denarnico. «Ti, Sonja, koliko imaš denarja?» Sonja je hranila v naprsnem žepku svoje bogastvo. Prijazno je zažvenketalo. «Pet dinarjev!»

«Ti pet in jaz pet, pa si kupiva permanentno za velesejem. Najprej pojdem vselej jaz, potem pa ti.» Sonja je še enkrat pobožno preložila vsak dinar z dlani na mizo in se za vselej poslovila od njih. Ampak velesejem...

V trenutku sta prisluhnila. Iz kuhinje so se slišali glasovi, precej vznemirjeni in rezki. «Očka in mama!» Nemirno sta se spogledala. Takih prizorov sta se bala. Po prstih sta se približala vratom. Ujela sta nekaj materinih očitajočih besed, potem sta zbežala v spalnico in tiho zaprla vrata za seboj. Tresla sta se od pričakovanja in razburjenja. Sonja je šepetala in skoraj ihtela. Stisnila sta se na posteljo in sedela kakor dve plašni ptičici. Zdaj pa zdaj jima je udarilo na uho nerazločno glasno besedičenje. Potem je vse utihnilo. Otroka sta poslušala še dalje, tiho in boječe. Kdaj bosta spet zakričala drug na drugega, v sovraštvu, ki ga otroka nista razumela?

«Pojdiva v posteljo!» je zaprosila Sonja. «Jaz si ne upam v kuhinjo, da bi jima voščila lahko noč.» Perči je prikimal in naglo zlezel v pižamo. Neodločno je stal pred vrati in razmišljal. Potem se je vrnil k Sonji. Zunaj so se vrata glasno zaloputnila. Deček je odskočil in se pokrnil z odejo čez glavo. Negibno sta ležala in vlekla na uho. V kuhinji je ostalo vse tiho. Slišala sta očeta, kako je z nemirnimi, dolgimi koraki šel v spalnico od stene do postelje. Šele ko sta iz kuhinje začula rožljanje plošč na štedilniku in šum vode pri vodovodu, sta se umirila in zadremala.

Zjutraj sta se spomnila dogodka in sta radovedno ogledovala materin blede obraz. Oče je brez besed odšel z doma. Vrat ni zaloputnil. Otroka sta se spogledala in si prikimala. To je bilo znamenje, da ni več hud. Toda rad je kahal jezo tudi še potem. Misli je, da mora biti zadnji, ki popusti in pozabi.

Mati je bila tiha in zamišljena. Ko jo je Sonja vprašala zaradi malice, jo je skoraj osorno zavrnila: «Ti in tvoja malica. Kakor da nimam nič drugega misliti!» Otroka sta se potuhnili pred njeno nejevoljo in odhitela v šolo. V takih dneh sta bila bolj navezana drug na drugega in tudi učila sta se skupaj v sobi, kakor da jima je tesno kraj matere, ki nima misli zanje in ki ji neprestani spori z možem jemljejo vso milino in nežnost do otrok. Včasih je bila trda in krivična z njima. Takrat sta čutila odpor proti nji in sta se zatekala k očetu. A dolgo nista vzdržala. Ko sta se pogovarjala z očetom, sta se spomnila na njen blede obraz, na njeno samoto v kuhinji, kjer dela za nje in se muči. Zahrepenela sta k njej s tako silo, da se je morala čuditi njenemu vihravemu ljubkovanju. Posebno Perči je bil dovteten za materine težave in je trpel z njo in se mučil okrog nje, dokler je z vso zbranostjo in otroško šegavostjo ni prisilil, da se je zamislila.

Potem je poskočil in oči so se mu svetile. Ona je imela rada, da se je sukala okrog nje. Često ji je pregnal jezo in bolečino. Toda rana v duši je ostala in bolela. Mnogo

se je jezila, da se ne more premagati. Vsaj zavoljo otrok bi morala molčati in udušiti v sebi strupeno slo, kritiko in ostre očitke. Kolikokrat si je v duhu ponavljala prizore in sklepala, da odslej ne bo zinila nobene več. Toda dobro je vedela, da bo planilo iz nje, ako bo prišel pred njene oči in se izgovarjal in bolščal mimo nje, kakor krivec, ki molče taji. Saj ga je vzlic vsemu ljubila, še preveč ljubila, čeprav njegovemu srcu ni več zaupala. Edina uteha sta ji bila otroka.

Z njo sta čutila, kadar je bila pobita in žalostna. Če sta zaslišala vpitje v kuhinji, sta preplašeno pogledala pri vratih in se izgubila, ako se je oče okrenil. Za mater sta se bala. Če je oče kmalu potem odšel z doma in je udarec z vrati še trepetal v zraku in v srcih, sta se ji približala in jo molče gledala. Tedaj je mati razdraženo dejala: «Le kaj vtikata nos v kuhinjo prav takrat, ko je najmanj treba, in prislušujeta, če imava midva svoje pogovore?»

Otroka pa sta prav dobro vedela, kakšni so ti pogovori in kako se vselej končajo. Za mater sta trepetala, če je oče hripavo zakričal, in oče se jima je zasmilil, ako je mati trdo udarila po štedilniku in zakričala psvoko. Tisti večer se nista mogla več učiti. Odložila sta knjigo in se tolažila, da bosta nadaljevala zgodaj zjutraj. Zjutraj pa sta zaspala.

Včasih pa se je zgodilo, da je postal njihov dom nenadoma lepši in znosnejši. To je bilo takrat, ko oče zvečer ni odhajal z doma in se je bavil z njima. Tudi z mamo se ni sprl in je bil ljubezniv in pozoren. Včasih je celo sedel k štedilniku in ji glasno čital iz časopisa. Otroka sta se takrat vselej čudila materi in ji celo zamerila, da ni tudi ona popustila in ni pokazala nobenih znakov sprave. Dvomljivo je pogledovala moža in je komaj sledila prazne pogovore. Sleherno pozornost in vljudno besedo je sprejemala hladno in nezaupljivo. Ko sta otroka že trdno upala, da bo ostalo pri zadovoljnem življenju, je padla osorna beseda, pikra opazka. Vsa prijaznost preteklih dni se je sesula kakor trhel podstavek. Borba se je nadaljevala. Sovraštvu je vzplamtelo sredi zagrenjene ljubezni.

Nekoč sta našla otroka mater pri štedilniku vso skrušeno, naslonjeno na obe roki. Obupano in prazno ju je pogledala in skrila obraz v dlani. Po prstih sta hodila mimo nje in sta se bala njene bolečine, ki je nista razumela. S strahom sta pogledovala v del obraza, ki ga niso skrivale roke. Ni jokala. Le kaj ima zopet? Izpraševala sta se z očmi in v zadregi prestavljala predmete na mizi. Ako bi jo vprašala zaradi obeda, bi morda razdraženo skočila kvišku in bi se znesla nad njima, kakor je to storila včasih v nepremišljeni jezi in v obupu. Zato sta jo pustila in radovedno čakala. Sonja je dvignila pokrov lonca in pogledala, ali je jed že kuhana. Perči pa je sedel kraj matere in razmišljal, kako bi jo pripravil do besede. Ko bi se vsaj malo premaknila, si je želel. Ta negibnost ga je mučila. Da bi vsaj zakričala nanj! Samo da bi tako nepremično ne slonela na rokah in molčala! Počasi je segel k njeni glavi in jo skušal vzdigniti. In glej! Ni se ga otrsela in zamahnila proti njemu. Trudno je dvigala obraz, pogledala mimo dečka in se srepo zazrla predse. Potem je začela pripravljati obed. Perčiju je upadel pogum. Ni je ogovoril. Niti primerne šale si ni mogel izmisliti, da bi jo pripravil do smeha. Bila je čudna

in nedostopna. Gotovo je trpela zaradi očeta. Rad bi ga v tem trenutku poklical na odgovor, on — očeta.

Potem je opazil, kako je segla mati v žep predpasnika in zmečkala še v žepu neki papir ter ga vrgla v štedilnik. Rad bi vprašal, pa si ni upal. Ves čas je molčala. Mehanično je premikala roke in postavljala krožnike na mizo. Ko je papir v štedilniku zagorel, se je zdrznila. Nato je začela govoriti vsakdanje reči.

Popoldne ni bilo očeta dolgo domov. Otroka sta se bala za mater in tudi za očeta. Kako se bo spet izteklo? Poslušala sta, dvigala glavo iznad učnih knjig, še v postelji sta vstajala, če so se vežna vrata cvileče zapirala. V kuhinji je bilo tiho, le stenska ura je glasno tiktakala in s tem le še povečevala tišino večera. Otroka sta pričela šepetati. Potem je prišel oče.

Z materjo sta se precej tiho razgovarjala v kuhinji. Njene besede so bile trudne in brez zvoka. Zaslišala sta, da mati joče. Vsa zbegana sta skočila s postelj in planila bosa k vratom. Očetov glas je prodril do otroških ušes. «...ker ti vse boljše veš. Pa dobro. Res daleč smo že prišli. Ti vohuniš za menoj. Torej si nepobitno dogradila, da hodim z drugo. Res imenitna žena si. Detektiv. Rad bi vedel, kdo bi vzdržal kraj tebe...» Mati je glasno jokala in sipala očitke. Otroka je nista razumela. Oče pa je razburjeno hodil po kuhinji in se ustavljal pred njo. «In če sem podlež, za kakršnega me imaš, čemu le živiš z menoj...? Nikar ne misli, da ne vem, kaj je ponos in poštenje! Bedastim čenčam nasedaš. Neznosna si, neznosna...» Kratak molk. Nato spet krik in grožnje, materin jok in obtožbe. Besnost prepira se je stopnjevala. Oče je zakričal na ves glas: «Dovolj mi je vsega! Nehaj tuliti!» In je odšel v sobo.

Perči in Sonja sta sedela in drgetala od strahu in mraza. Sklepala sta roke in čakala, da bo tudi mama odšla za njim. Toda mati se ni dvignila. Dolgo je negibno sedela in strmela predse, objokana, razmršena. Tresla jo je mrzlica od razburjenja. Temne lise so rdele na njenem obrazu. Njegova divjost ji je samo utrdila njeno domnevo. To pot mu ne verjame več. Ko bi bilo že vsega konec, konec! Samo miru si je želela. Zamežala je.

Pričela je pospravljati po kuhinji. Zložila je zlikano perilo v košaro. Ko je bilo vse v redu, je obstala sredi kuhinje in se zagledala predse. Potem si je sezula čevlje. V nogavicah se je tiho bližala k otroški sobi. V temi je naslonila vroče čelo na vrata in čakala, da se umiri glasno srce. Še bi ju rada videla, kako spita pokojno vsak v svoji postelji...

Zaslišala je pritajeno šepetanje. Sonja je polglasno govorila. Zdelo se je, da ihti. Naslonila se je na steno, in

vsa notranjost je zajokala po otrocih. Pritisnila je kljuko, ki se je neslišno vdala.

«...ampak če se ločita? Kaj bo z nama?... Jaz ne vem, kaj bi naredila. Brez mame sploh ne morem biti. Brez očka pa tudi ne.»

«Jaz sem včasih res jezen na očka, kadar kriči nad njo in jo žali. V obraz bi mu skočil. Veš, potem ga pa vidim, kako je sam in brez nas in ves čas nekaj žalostno razmišlja. Pa mu spet vse odpustim, ker se mi smili. Ali misliš, da ga ne boli, ker se ne razumeta z mamo?»

«...Včasih je pa drugačen. Ali se spomniš, kako je bilo, ko je bila mama bolna? Videla sem, kako jo je držal za roko. Pa jo je izmaknila, ko je zagledala mene. In piškote ji je prinesel. Čez nekaj dni pa sta spet kričala drug na drugega... Ti, če bi se ločila, bi jaz ne mogla biti samo pri mami. Oče bi bil sam, zapuščen. Vedno bi morala misliti nanj. Ali misliš, da ima res drugo?»

«Oh ne. Jaz ne verjamem in ne verjamem. Mama je kar tako rekla. Jezna je bila nanj!»

«Perči, kaj pa, če je res? Ali nas bo potem zapustil vse tri?»

«Ni res! Ne bodi neumna! Tak on ni. Kriči rad in se prepira. Mama je pa tudi včasih čudna. Zato se za vsako malenkost prepirata in kričita. Oh, meni je tako hudo, zakaj pri nas ni lepo, kakor pri drugih ljudeh... Ali misliš, da je šla spat? Niti lahko noč nama ni rekla. Mogoče še joka v kuhinji. Ali greva k njej? Dajva jo malo tolažiti.»

«Ne, Perči. Počakaj še malo, da očka zaspi... Zakaj je bila mama danes tako čudna?»

«Mogoče se boji, da nas bo zapustil. Poslušaj, vso obleko mu skrijva, potem pa naj gre, če more!»

«Mama se mi smili, pa tudi očka ni srečen. Jaz bi najrajši pokleknil pred oba in ju prosil, naj se ne prepirata več. Potem bi bilo lepo pri nas!...»

«Če se bosta hotela ločiti, bom izpila lizol in bom umrla. Potem bosta pa jokala za menoj. Mrtva bom ležala in...»

«Jaz bom pa nalašč padel v šoli in tudi gosli se ne bom več učil...»

Mati je še vedno slonela ob vratih. Po licih so ji tekle solze. «Saj ne morem, saj ne morem... proč od vas. Nikdar vaju ne zapustim.»

S povešeno glavo je odšla v spalnico. Dolgo je oklevala, potem pa se je nagnila čez možev obraz. Njegove ustnice so se zganile, v poltemi so njegove začudene oči iskale njen obraz. Bilo je prvič, da sta si resnično odpustila.

EKSPEDICIJA V PODSTREŠJE

(Iz poljščine poslovenil dr. Joža Glonar.)

Ali poznate podstrešje svoje domače hiše? Ali ste že občudovali velika železna vrata, ki se škripaje odpirajo, da bi pokazala mračne, skrivnostne in puščobne prostore podstrešja? Ali ste videli vrsto dimnikov s črnimi železnimi vratci? Ali ste šli po hodniku, ki je poln pajčevin? Ali ste prisluškovali odmevu svojih korakov, ki so bobneli po tlaku iz opeke? Ali ste pogledali v kote med tramovjem, ki so polni razne ropotije in zabojev? Ali ste se sklanjali pod vrvicami, na katerih je razobešeno perilo? Ali ste čuli ščebet lastovk, ki so svoje gnezdo prilepile nekam pod strop? O, kako skrivnostno je podstrešje vaše hiše! Pa vam vendar moram reči, da ga na vsem svetu ni bilo podstrešja, kakršno je bilo nad hišo mojega deda.

Moj ded je živel na kmetih, precej daleč od mesta, v katerem sva z bratom Bolkom hodila v šolo. Že sam prihod k dedu na počitnice je bil za naju velik praznik, čeprav tudi sledeči dnevi najinega bivanja niso bili nič drugega ko vrsta lepih praznikov. Vendar pa je bila najvažnejši med njimi vselej najina prva odprava na podstrešje. Opravila sva jo na skrivnem, ker nama ded ni dovolil hoditi na podstrešje. «Čemu» — je navadno rekel «bi naj šarila po prahu in smeteh? In da bi še, Bog nas varuj, kateri zlezal na pekre in omahnil z lestve!»

Dedek je vedno govoril resnico, samo v tem primeru mu le nisva verjela. Kaj nama za prah in za lestvo! Jasno nama je bilo veskakor, da dedek pred nama na podstrešju nekaj skriva. Čemu so pa na skrinjah in koših visele takšne težke ključavnice? Čemu so nekteri zaboji bili kar zabiti z žebliji? Posebno ena skrinja naju je mikala, sicer manjša od drugih, toda vsa obita s pločevino in zaklenjena z nenavadnimi ključavnicami.

Torej sva ob lepih dnevih, ko je dedek po obedu odšel na verando dremat, smuknila na podstrešje, da bi prišla do teh zaklenjenih zakladov. Toda nenavadno težka skrinja se je norčevala iz vseh najinih poskusov. Ko sva jo nekoč skušala obrniti, da bi videla, ali nima mogoče kakšne odprtine na dnu, se nama je izmuznila iz rok in tako tresčila po tleh, da se je zbudil celo dedek, ki je dremal spodaj na verandi. In ko sem si ob novem poskusu ranil prst na ključavnici, Bolek pa si je ob pločevini strgal obleko, sva z žalostnim srcem opustila vse nadaljnje poskuse.

Nekega poletja pa je prišla na počitnice k dedku najina starejša sestrična, njegova vnukinja, prav kakor midva, Zofka. Dedek, ki jo je očitno imel posebno rad, je pravil, da je lepa in bolj pridna ko midva. Priznati pa moram, da tudi v tem primeru dedku nisva popolnoma verjela.

Torej nisva Zofke posebno marala, in ko ji je dedek iz nerazumljivih vzrokov poveril celo nekako nadzorstvo nad nama, se je naše medsebojno razmerje še poslabšalo. Kdo ve, kaj bi bilo, če bi ne bilo podstrešja, na katero je nekoč Zofka za nama prišla gledat, kaj počenjava. Najino čudovito skrivališče jo je naravnost očaralo. Rekla je nama, da je to prva prava in zanimiva zabava, kar sva si jih bila dotlej izmislila, in če nimava pomislekov, da se bo nama pridružila. Nadzorstvo nad nama pa bo potem opustila.

Predlog sva z navdušenjem sprejela. Pa smo se res imenitno zabavali. Oba z Bolkom sva kar tekmovala, kdo bo Zofki odkril več čudežnih skrivnosti podstrešja.

Nad marsičem je vihala nos, ampak tista s pločevino obita skrinja, tista neznosna skrinja, jo je nenavadno za-

nimal. Ob pogledu na njo so ji lica kar živo zardela. In ko sva ji vse povedala, kako sva se zaman trudila, da bi jo odprla, je pripomnila, da mora vendar kje v hiši biti tudi ključ za to skrinjo. Ker nima dedek nobenih skrivnosti pred njo, bo tudi to brez dvoma izvedela.

Ali moram še posebej povedati, da smo onega dne, čim je dedek po obedu odšel na verando, že vsi trije klečali pred ono skrinjo, ki pa se tudi tokrat ni hotela kar tako vdati? Oba z bratom sva morala prijeti za ključ, dokler ni s kovinskim zvokom odnehalo pero v ključavnici. S pritajeno sapo smo vzdignili pokrov in toliko da nismo zakričali od začudenja. Na vrhu v skrinji, ki je bila nabito polna, sta navzkriž ležali sablja in starinska pištola na vojaški uniformi, ki je bila povezana s široko svilen o pasico.

— Kako je to lepo! — se je oglasila Zofka. — In tam spodaj mora biti še mnogo drugih reči. Čujta, fanta, alt naj vzamemo vse to ven?

— Seveda! — sva odgovorila z bratom.

— Jaz se pa bojim! — se je umaknila Zofka. In res so ji roke, s katerimi je gladila opasico, trepetale, kakor da jo grabi vročica.

Po daljšem posvetovanju smo sklenili, da bomo skrinjo izpraznili samo zato, da bomo videli, kaj je v njej. Potem bomo takoj vse v najlepšem redu zložili nazaj. Glavno vlogo pri tem naj prevzame Zofka, ki je v naši trojici imela še največ smisla za red.

In tako je začela jemati kos za kosom iz skrinje najrazličnejše reči: najprej posamezne kose prekrasnih uniform, nato ženske plašče in krila, nazadnje najrazličnejšo, čudovito drobnjav. Zdelo se je, da je skrinja brez dna. Zofkine roke so v njej tonile brez prestanka in venomer sva z bratom slišala njene pritajene vzdihne, s katerimi je pozdravljala vsako čudovito novost.

Reči, ki nam jih je podajala, sva si samo površno ogledala. Brat si je bil namreč izmislil, da bi najprej vso vsebino skrinje razobesili po raznih žeblijih, klinih in kljukah na podstrešju in si šele nato vse skupaj ogledali. Pristala sva na to, saj je Bolek imel vedno dobre domislice. Tudi tokrat je imel srečo. Reči, ki so bile razobešene po stenah, so bile v resnici čudovite, in ko je utrujena Zofka nazadnje zavzdihnila: «Konec!», je bilo podstrešje podobno notranjščini velike omare.

Vkljub radovednosti pa smo, to moram reči, s strahom ogledovali posamezna razobešena oblačila. Tako je na primer bel ženski plašč brez rokavov bil od daleč podoben strašilu z odsekanimi rokami. In enako grozen je bil pogled na vojaški plašč, pokrit s čako, saj ne veš, kdaj se ti tak vojščak brez glave in brez nog lahko pokaže v sanjah.

Bolka, ki si je brez ceremonij plašč ogledal od vseh strani in ga celo za rob prijel, je dal poguma tudi meni in Zofki. Zaradi večje varnosti smo vsi trije šli od obleke do obleke, si jo ogledovali in vsako podrobno ocenjevali. Ni mi treba posebej razlagati, koliko čudovitega smo pri tem odkrili.

Čas pa je hitel, neopazno hitel, nobeden izmed nas pa ni prav vedel, kako pozno je že. Prva se je spomnila Zofka.

— Čujta, fanta, — in se je zaskrbljeno ogledala okoli sebe — dol bomo morali iti! Saj bo kmalu že mrak.

— Eh! — sem jaz skomignil z rameni. — Časa je še dovolj.

— Ne, ni ga. Saj moramo vendar vse to spraviti nazaj v skrinjo! — je pripomnila Zofka.

— Kaj pa če bi se še nekoliko poigrali? — je Bolek pritaknil svojo.

Kaj še! — je živahno zaklicala Zofka. Vendar pa je dodala: — Kako misliš?

Maks Gliha (Fotoklub Ljubljana)

Po razorani cesti

— Da se gremo gospe in oficirje! — se je brez pomisleka odrezal Bolek. — Preoblekli se bomo. Midva za oficirja, ti za gospo.

— In potem?

— Potem bomo že videli. Zlata moja Zofkica! — je poskočil k njej in jo poljubil na obe lici.

Pa je pristala. Takoj sva ji naredila v kotu podstrešja nekako špansko steno iz raznih plaščev in zastorov. Vzela je cel kup razne obleke in izginila za njo.

Midva pa sva segla po orožju in uniformah. Vendar pa to preoblačenje ni bilo tako lahko, ker se je kmalu pokazalo, da ni dovolj, da se vojaka čutiš, če hočeš zlesti v uniformo. Čake so nama šle čez ušesa, v suknjah sva vtovnila, hlače in plašče... pa sva sploh morala pustiti pri miru. Končno sem sam zlezal v nekak suknjič, brat si je na ramena ogrnil ulanko, sablje sva si prepasala pod pazduhami, na glavo poveznila čako in sva že nameravala poklicati Zofko, ko so zaškripala podstrešna vrata.

— Fanta! — se je takoj za tem oglasil dedek. — Fanta! Kje pa tičita?

Kar odrevenela sva. Kar sapo nama je zaprlo.

— No, fanta, oglasita se vendar! — je ponovil dedek, in ko mu nisva odgovorila, se je začel vzpenjati na podstrešje.

Potem pa so se vrstili čudni, pretresljivi dogodki, ki jih ne bom pozabil, dokler bom živ. Ko je dedek zagledal svojo skrinjo odprto, njeno vsebino porazobešeno, naju pa v smešni preobleki, je od jeze prebledel in naju ostro pogledal, da so nama kolena kar klecnila.

— Takšna sta torej! — je grozeče krenil proti nama. Slecita se, tepca! — in je z Bolka strgal ulanko.

Z bratom sva bila, kakor da naju je strela oplazila. V prvi stiski sva popolnoma pozabila na Zofko, skrito za špansko steno. Sedaj pa sva nekako začutila, da bo prav njeno izdajstvo dedka najhuje zadelo. Čeprav sva pred njim stala ponižno kakor hudodelca, vendar nisva niti besedice mogla spraviti iz ust.

Medtem pa se je Zofka sama izdala. Prav za prav jo je izdal njen tihi jok. Dedek je glas spoznal in je še bolj prebledel.

— Tudi ti, Zofka? — je očitajoče zaklical. — Pojdi no sem, takoj!

In izza španske stene je prišla Zofka, toda tako čudno spremenjena, da sva z bratom kar ostrmela. V širokem plašču je njena drobna postavica kar izginila, njeno obličje, zavito v robec s čipkami, je bilo nekako čudno resno in dostojanstveno. Bila je kakor kakšna dama na gledališkem odru, ne, kakor podoba v oltarju. In tako lepa je bila v svoji žalosti in solzah, s svojimi bleščečimi očmi, ki so proseče gledale dedka, da nisva mogla pogleda odmakniti od nje.

Z dedkom pa se je zgodilo nekaj nerazumljivega. Čim jo je zagledal, se je naglo umaknil pred njo kakor pred strašilom. Potem pa mu je lice na mah postalo nežno in oči mu je zastrla nežna megla.

Z najslajšo dobroto je iztegnil roke proti njej.

— Zofkica! Dete moje! — je zašepetal, si jo pritisnil na prsi in jo poljubil.

Potem pa se je obrnil in molče krenil s podstrešja.

Zvečer tistega dne nas je dedek poklical k sebi. In nam je pozno v noč pripovedoval o svojem nekdanjem življenju, o častnih dogodkih svoje mladosti in o mladi in lepi babici, ki mu je umrla, ko je bil v vojni. Nazadnje je potegnil iz miznice šop starih papirjev in med njimi pokazal neko sliko.

— Glejte! — in nas je poklical k svetilki. — Takšna je bila vaša babica.

Težko se boste domislili, da je lice, ki smo ga zagledali na obledeli sliki, bilo kakor jajce jajcu podobno Zofkinemu. In tudi plašč in robec s čipkami je bil prav tisti kakor na podstrešju.

Pletenka

Po Viktorju Hugoju («Les Misérables») pripoveduje Ivan Vuk.

Po luksemburšem parku v Parizu blodita dva fantka. Držita se za roko. Starejšemu je morda sedem let, mlajšemu pet. Oba sta raztrgana. Na bledem obrazu jima je zapisano, da sta otroka ulice, katerima je bilo usojeno, da že v najmlajših dnevih življenja okušata vso grenkobo življenja.

Starejši mirno koraka po poti, mlajši pa neprestano stoka:

«Lačen sem, hudo sem lačen!»

Tako blodita po parku in prideta k ribniku sredi parka. Gledata labode, ki mirno in dostojanstveno plavajo po vodi.

Medtem prideta k ribniku še dve drugi osebi. Gospod pri štiridesetih letih vodi za roko petletnega dečka, gotovo sinčka. Deček ima pod pazduho pleteno štručko, ki mu jo je kupil oče, češ ker je lačen. Ustavi se pri ribniku, prav nasproti potepuhoma.

Labodi so nagonsko zaslutili, da bi od tega gospoda in njegovega sina utegnili dobiti nekaj pod kljun. Po navadi so jim namreč ljudje radi metali hrano v vodo in se zabavali s tem, da so gledali, kako so jo labodi lovili. Zaplavajo torej h gospodu in sinčku.

Deček, videč labode, začne jokati.

«Zakaj jokaš?» se čudi oče. «Nič ti ne bodo storili.»

«Saj se ne bojim labodov», se emeri sin. «Ta kruh mi ne ugaja. Ni dober. Nič nisem lačen!»

«No, no, zato pa res ni treba jokati», ga tolaži oče. «Vem, da ti takšen spleten kruh ne more ugajati. To ni za tebe. Vajen si slastnega kruha in potice. No, nakrmiva z njim labode!»

Zdajci preneha deček jokati. Dosegel je, kar si je v svoji otroški glavi zamislil. Da kruh očetu in prav nič mu ni žal zanj. Imel je pač zmeraj vsega, kar mu je srce poželelo.

Oče vzame kruh ter ga vrže daleč v vodo. Tudi njemu je v zadovoljstvo, da more požrešnim labodom nekaj dati.

«Vidiš, vzlic temu sva storila dobro delo», pravi oče, ves ponosen. «Velikodušno sva nakrmila uboge labode. Tudi ti morajo živeti!»

Malo še pogledata, kako labodi plavajo po darilo, nato pa prime oče sina za roko in ponosno odkorakata dalje po parku. Niti za trenutek jima ni prišlo na misel, da so ljudje, ki bi jim ta pletenka, ta kos kruha, bila še mnogo bolj potrebna kakor labodom!...

Otroka, ki sta ves čas mirno stala na drugi strani in gledala, kaj delata gospod in njegov sin, sta komaj čakala, da odideta. Ko se je gospod s sinom le malce oddaljil od ribnika, poskušata

doseči kruh. Ali zaman. Predaleč je od brega. Valovi, katere delajo plavajoči labodi, odrivajo počasi kruh k bregu, toda dečka ga še ne moreta doseči. Ves čas plava kos kruha po umazani vodi: zdaj se nekoliko globlje pogrezne, zdaj zopet splava na površje. Požrešni labodi se mu vedno bolj približujejo.

Hipoma zagleda starejši fantek v bližini šibo. Hitro skoči po njo in zbeži nazaj k ribniku. Labodi so že malone pri kruhu. Deček leže na tla in ga poskuša s šibo doseči. Labodi zapazijo nevarnost, ki preti njihoveму plenu.

Nastane borba požrešnih ptic z lačnima otrokoma — za košček kruha, ki je ves moker in blaten.

Starejši deček se spenja v jezero in

Jurij Zhor:

šolo in iz šole hodi z Mirkom vzgojiteljica in govori z njim nemški, francoski, angleški. Drugi otroci so po šoli prosti, Mirka neprestano nekdo vzgaja. Zna se že brezhibno vesti pri mizi, zna imenitno ravnati z vilicami in nožem, zna vljudno odgovarjati, je kakor grmiček v francoskem parku, ki ga nenehoma gojijo in obrezujejo. Celo čas igranja mu je strogo omejen, pa še takrat ga opazuje njegova vzgojiteljica, ali se morebiti ne igra preveč divje in nespametno. Samo v šoli se shaja z drugimi otroki — drugače pa med otroke ne sme. Le vsakih štirinajst dni enkrat se pripelje Mirka obiskat z njim enako stara hčerka nekega sosednega veleposestnika. Raznežen, nezanimiv otrok; odkrito povedano — Mirku ni dosti od tega obiska. Še najbolje je Mirku takole popoldne na vrtu, kadar se vzgojiteljica poglubi v ljubaven roman in se mama za zabavo odpelje v bližnje mesto. Takrat gleda Mirko skozi vrtno ograjo v drug, čuden svet, v svet, katerega Mirko tako malo in slabo pozna. Mimo se vozijo tovorni avtomobili in podeželski motociklisti, hodijo ženske z njij s košem na ramih, delavci v modrih delovnih oblekah nosijo železne droge in žvižgajo, zgrbančeni upokojenci hodijo počasi na sprehod. Mimo pride voz sena ali selitveni voz, pomika se pogreb — vedno kaka izpremiba. In koliko otrok preleti tu mimo, divjih, razkuštranih, slabo oblečenih! Kako se podijo, kako se bunkajo! Koliko lepih iger poznajo! Včasih se kateri izmed teh raztrgancev ustavi tudi pred vrtno mrežo in naveže pogovor. Zanima ga skalnati kotiček na vrtu, kjer rastejo same planinske rastline, in lepo s peskom posute steze, greda žarečih rož, bronasti kip in srebrni vodomet. Same reči, med katerimi Mirko živi in ki so njemu čisto navadne in vsakdanje. Pa pri-

se trudi, da bi dosegel kruh, da bi se njegov tovariš vsaj nekoliko najedel. Naposled se mu posreči, da ujame kruh. Potegne ga k bregu, tako rekoč že izpod labodjih kljunov. Vzame ga iz vode. Kruh, ki je že precej časa plaval po vodi, je bolj podoben vsemu drugemu, samo ne kruhu. Dečka poželjivo gledata ta zalogaj. Starejši se obrne k mlajšemu in pravi:

«Na, jej!»

Ves srečen vzame mlajši kruh in ugrizne vanj. Nič se ne meni za to, da se cedi umazana voda iz njega.

Starejši deček je sicer tudi hudo lačen, a noče vzeti grizljaja, ker ve, da tovariš že nekaj dni ni jedel in da mu je ta kruh prvo kosilo po več dnevih,

ZAMENJAVA

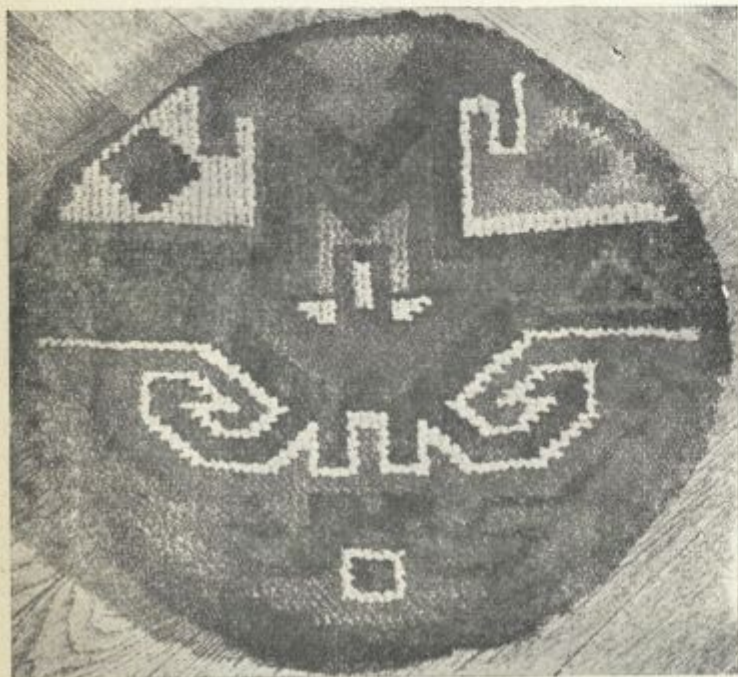
de drug deček s ceste in prosi Mirka, naj mu pokaže svoje igračke. In Mirko kaže malo letalo za tisoč dinarjev, avtomobilček za osem stotakov, lutke z izvrstno delujočim mehanizmom, otroški biljard. Toda tudi dečki mu kažejo svoje: čolniček iz drevesne skorje, fižol, nike in žogo iz cunj, zmaja iz papirja, pračo, lok, reklamno čepico, reklamne balončke, zamazan album znamk. Joj, koliko je tu novih reči za Mirka, novih, še ne videlih, kako mikajo in vabijo posebno tiste, ki jih je naredila otroška bistroumnost in iznajdljivost s pomočjo bujne otroške domišljije. In kadar gospodična ne gleda, kadar je najbolj zaverovana v branje, se začneja Mirko pogajati s slučajnimi prijatelji. Zamenjava svoje lepe in drage igrače za njihove nič vredne drobnarije. Mirkov oče, dober trgovec, lastnik velikanske trrdke, bi se prijemal za glavo, ko bi vedel, kako čudne kupčije dela gospod sin. Mamá bi omedlela, ko bi videla, kakšne gnusne, zamazane cunje nosi Mirko v svoje otroško skriivališče. Pravo semenišče vseh mogočih bacilov! Toda Mirko je oprezen, čuva svoje skrivnosti in jih ne zaupa nikomur, še tisti dolgočasni deklici ne, ki ga dvakrat na mesec obiskuje.

Z rečmi, ki si jih je pridobil z zamenjavo, se igra samo skrivaj. Pazi nanje kakor na največje zaklade in jih ceni bolj ko vsa svoja darila. Kako lepo se mora živeti tem pouličnim razcapancem, ki se smejo igrati, dokler hočejo, otrokom, katerih ne muči učiteljica glasbe in drugi nadlegovalci, otrokom, ki se lahko podijo, potijo, uganjajo burke, kolikor hočejo. Medtem pa gledajo ti raztrganci na kos kruha v Mirkovi roki, občudujejo njegovo lepo obleko, ovratniček, kravato in čelveljčke, zro na vrt, kjer se sme Mirko igrati, in na vodomet, in v otroških očeh je ena sama velika misel: Ko bi bili na Mirkovem mestu! Kako neznansko srečen je tale ravnatelj Mirko!

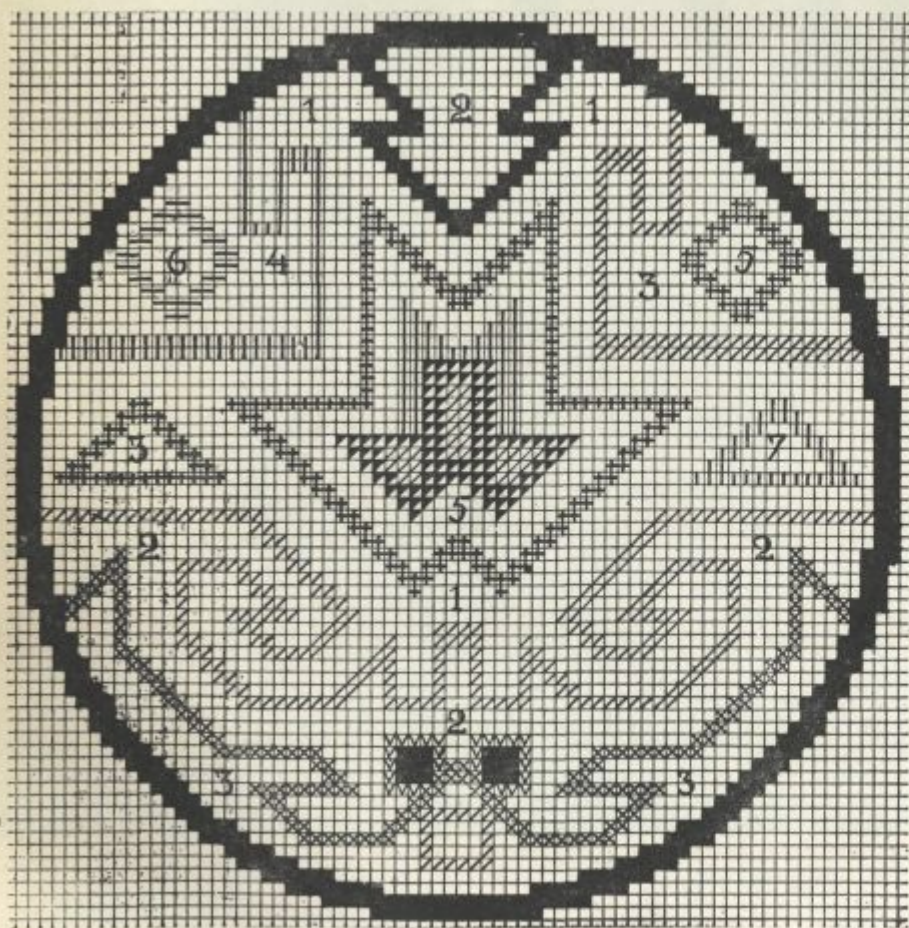

Pala je, pala slanica . .

Blazina za njega

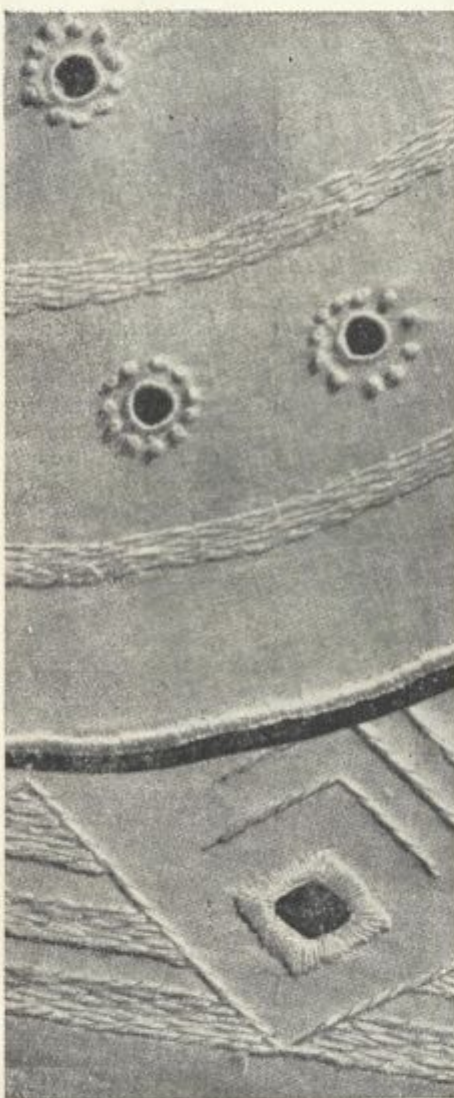
Vezena površina te okrogle blazine ima v premeru 40 cm ali 72 vbodov v višino in prav toliko v širino. Za osnovo potrebujemo 55 cm sudanske jute, za vezenje pa sudansko volno, ki je za spoznanje tanjša od smirenške. Vezemo s kelimskim vbodom. Ko vezemo, polagamo v vodoravnih črtah volno iste barve, da se juta ne vidi skozi. Barve volne nam pove narisek.

1, 2		sivkasto modra temna sivkasto modra svetla
3 in		bež, srednja
4 in		bež, svetla
5 in		zelena
6 in		rdečkasto rjava, srednja
7 in		rdečkasto rjava, svetla
		temnorjava
		črna

Za marljive roke

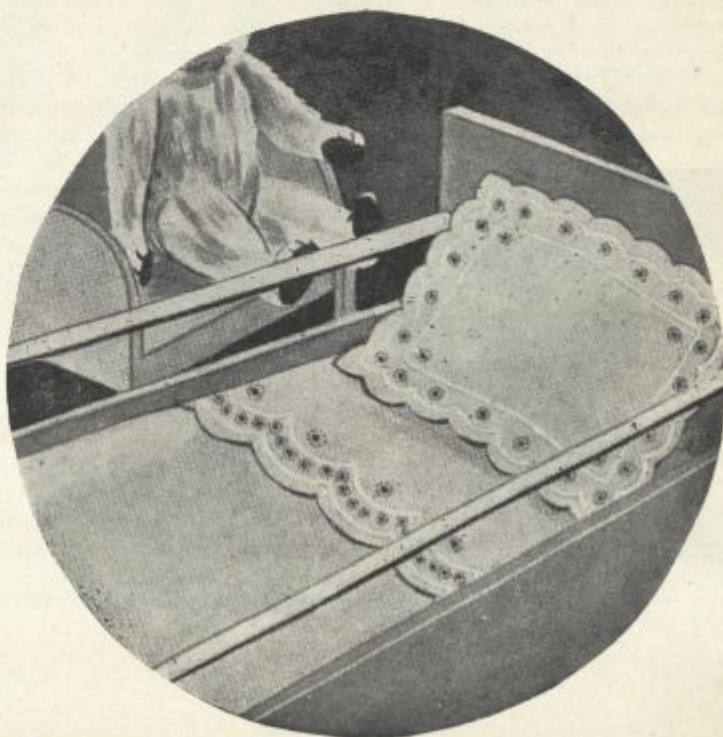
Mičen prt, ki ga pogrnemo za čaj. Prt, ki ga vidite na sliki, je iz rumenega platna, motivi so pa izvezeni z mehko prejico muline MEZ v pisanih

barvah. Vzorec si izrišete sami, kaj primerne boste pa tudi lahko našli na naših prilogah za ročna dela.

Za otroško posteljico

Posteljno perilo na naši sliki je iz rožnatega lanenega batista, vezeno je pa s prejico muline MEZ bele barve. Luknjice omečemo z dvojno nitjo,

prav tako obzankamo tudi zobe; zobčasto progo in črte pa delamo z gostim občrtnim vbodom, za katerega vzamemo trojno nit. Okoli luknjice naredimo vozličke.

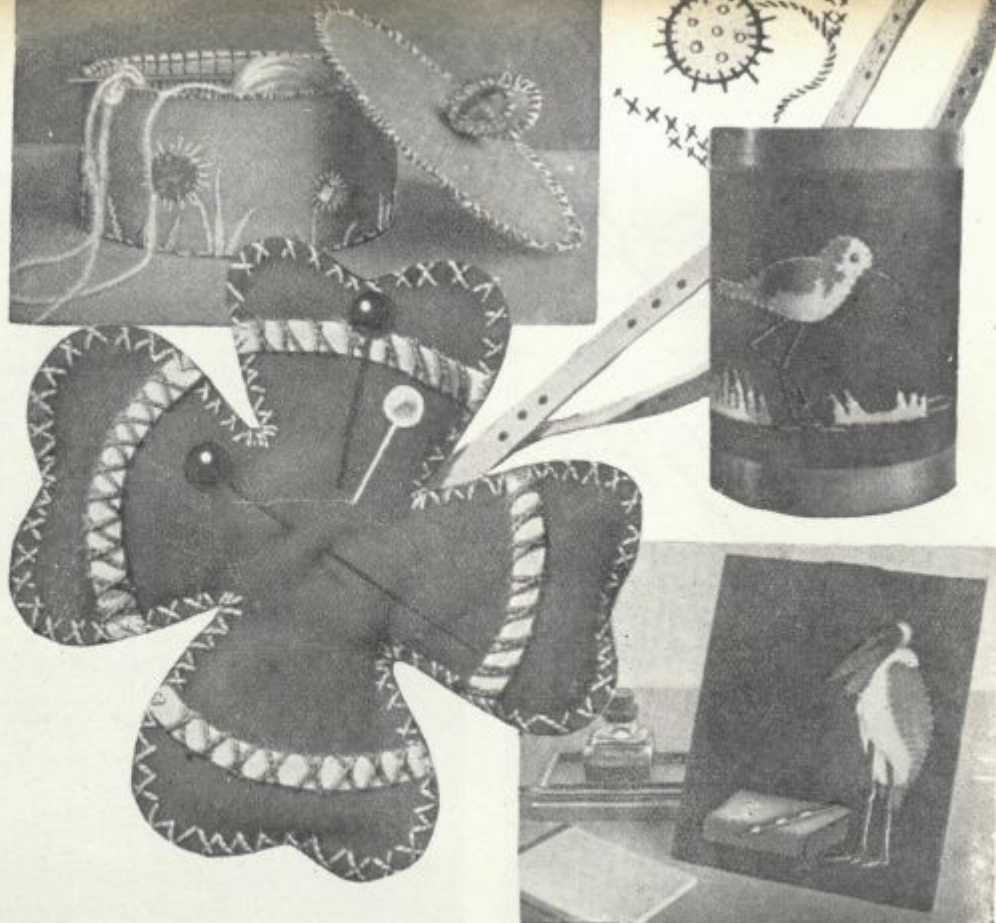

Kadar hočemo razveseliti svoje drage

Blazinica za bučike. Velika je okoli 12 cm in ima obliko štiriperesne detelje. Naredimo jo iz odpadkov sukna in usnja. Iz lepenke urežemo kvadrat, katerega stranica meri 12 cm, in ga obrežemo v obliki detelje, in sicer po vzorcu na krojni poli. Po tej lepenki urežemo potem iz sukna zgornjo in spodnjo stran blazinice; vsaka stran je lahko drugačne barve. Med oba dela natlačimo vato, žimo ali lase in ju sešijemo s križnim vbodom. Okraski iz belega usnja, ki gredo čez vsak listič detelje, so po 6 mm široki in jih prišijemo z zeleno nitjo prav tako s križnim vbodom. Zanka, na katero obešamo blazinico, je iz belega usnja, ki ima za okras luknjice.

Škatla za ročno delo. Zanjo urežemo iz močne lepenke pravokotnik, ki je 66 cm dolg in 9 cm širok, in ga zlepimo v valj. Nato urežemo iz tenke lepenke primerno veliko krožno ploskev za dno, ki ga pritrdimo 3 cm od spodnjega roba. Iz temnozelenega kretona urežemo 70 cm dolg in 11 cm širok pravokotnik in ga ozaljšamo s cveti, ki jih izrežemo po sliki iz različnih odpadkov blaga in prišijemo na kreton s prejico muline (z dolgimi vbodi). Male cvete vezemo s prejico muline tehle barv: rumena, siva, vijoličasta, rdeča in rožnata. Tako ozaljšano lice škatle napnemo na škatlo iz lepenke in pripnemo z bučikami, robove pa prilepimo navznoter. Nato položimo škatlo znotraj s karirastim kretonom, da sega do površine dna. Zdaj izrežemo iz tenke lepenke še eno krožno ploskev, jo prevlečemo s karirastim kretonom in jo položimo na notranjo stran dna. Za pokrov škatle izrežemo dve krožni ploskvi, ki imata po 19 cm v premeru, in prevlečemo eno z zelenim, drugo pa s karirastim kretonom. Za ročaj škatle prišijemo čopek ali kaj podobnega.

Škatlo znotraj lahko predelimo. V ta namen izrežemo iz lepenke dva po 18½ cm dolga in po 4½ cm široka pravokotnika, ki ju na sredi 3 cm globoko zarežemo. Oba kosa prevlečemo s kari-

rastim kretonom, zataknemo zarezni drugo v drugo tako, da stojita oba predela navzkriž in ju postavimo v škatlo; tako dobimo štiri predelke.

Pisalna mapa. Velika je 19 × 16 cm. Narejena je iz lepenke, prevlečena s črnim platnom in okrašena z našitimi pticami.

Najprej urežemo dva kosa lepenke, ki sta po 19 cm dolga in po 16 cm široka, ter dva kosa platna, ki sta po 23 cm dolga in po 20 cm široka. Mimo tega potrebujemo še nekaj ostankov usnja ali pa platna tehle barv: sive, bele, rdečkastorjave, rumene, modrosive, zelene in zlatorumene. Vzorec prerišemo na platno s kopirnim papirjem. Iste like prerišemo nato še na koščke usnja, ki jih izrežemo, prilepimo vsakega na svoje mesto in obšijemo z gostimi prednjimi vbodi. Ptici prišijemo na zadnjo stran glave šop razčesane bele angorske volne. Platno napnemo potem čez lepenko, ki smo jo obložili

z vatelinom in znotraj prelepili z rjavim papirjem. Platnice mape zvezemo s kosom črnega sukna ali platna, ki ga dobro prilepimo.

Košarica za papir je velika 15 × 10 cm. Tudi to izrežemo iz močne lepenke. Nato urežemo še prevleko iz črnega platna, ki mora biti 55 cm dolga in 13 cm široka. Zdaj prerišemo na platno ptico in prilepimo platno na lepenko. Zgornji rob košarice oblepimo s temnosivim, spodnjega pa s sivim platnom. Znotraj pa prilepimo v košarico svetli vzorčasti papir.

Barve za našitek na pisalni mapi: 1 bela, 2 svetlorumena, 3 zlatorumena, 4 zelena, 5 sivomodra, 6 rdečkastorjava, 7 temnosiva, 8 rdeča z belimi pikami. Nit, s katero vezemo, je: 9 bela, 11 črna.

Barve za našitek na košarici: 1 bela, 2 svetlorumena, 3 zlatorumena, 4 zelena, 5 sivomodra, 7 temnosiva, 8 rdeča z belimi pikami. Barva niti: 9 bela, 10 rdeča, 11 črna.

Ne zametujte starih zamaškov, četudi jih ne morete več uporabiti za svoj namen. Vrzite jih v staro kositrno škatlo, nalijte nanje malo petroleja in zaprite škatlo. S štirimi ali šestimi zamaški lahko naredite ogenj boljše kakovosti s trskami.

Podplate gojzeric in smučarskih čevljev je treba skrbno negovati. Vsaj enkrat na mesec bi jih morali namažati z ogretim lanenim oljem, da se ga napijejo. Zlasti bi morali to storiti vselej z novimi čevlji, preden jih obujemo.

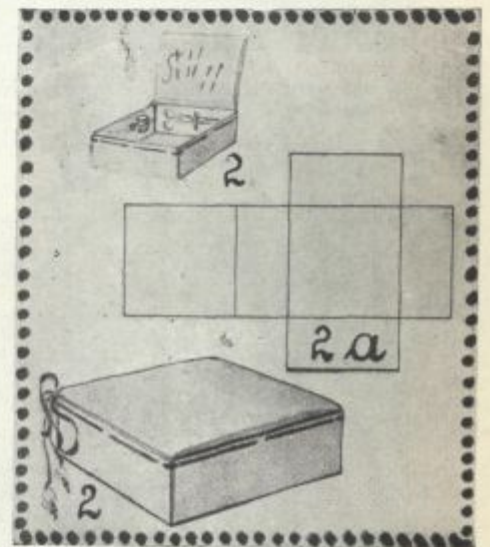
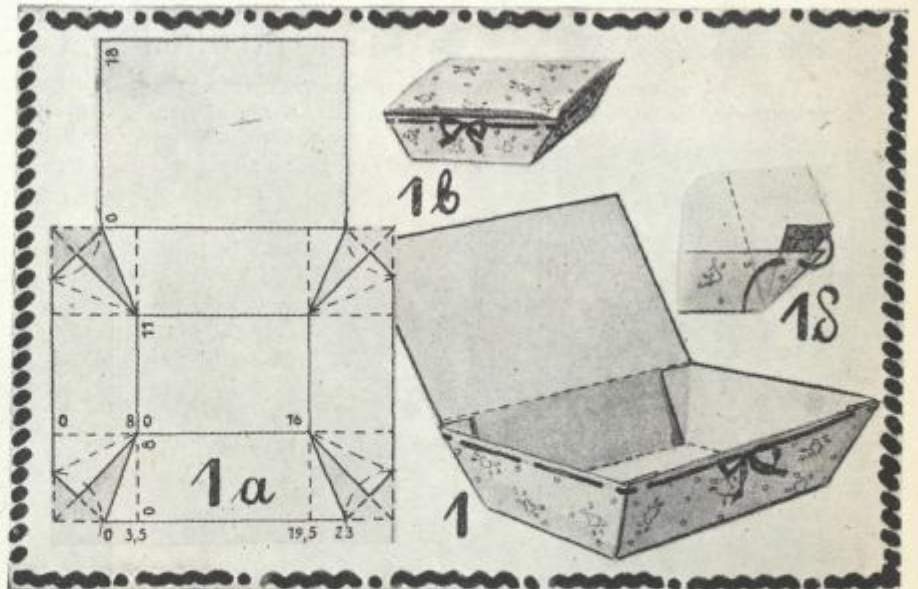

RAZVEDRILO ALI DAR ZA VAŠO HČERKO

Za takšno zlozljivo škatlo potrebujemo kos lepenke in nekaj ostankov kakršnegakoli rožastega blaga.

Škatlo na sliki 1 urežemo po merah, ki so označene v centimetrih na sliki 1a, in sicer iz lepenke enojno, iz blaga pa dvojno. Zaklinke, ki so na sliki 1a temneje pobarvani, izrežemo, ker so odveč. Nato sešijemo obe plasti blaga na pokrov na stranskih robovih, takoj potem pa oba poševna robova blaga za stranico škatle, na kateri je pritrjen pokrov. Zdaj porinemo med obe plasti sešite stranice kos lepenke, prešijemo blago med to stranico in pokrovom in porinemo lepenko tudi med blago za pokrov. Na gorenjo stran lepenke za pokrov denemo tenko plast vate ali pa vatelina in zašijemo še zadnji odprti rob pokrova. Potem sešijemo blago za ostale tri stranice na poševnih robovih, porinemo med blago obeh bočnih stranic lepenko in zašijemo še oba odprta robova teh dveh stranic. Nazadnje po-

rinemo skozi odprtino prednje stranice lepenko za dno, prešijemo blago med dnom in prednjo stranico, nakar porinemo med blago še lepenko za prednjo stranico in zašijemo odprti rob prednje stranice. Tik pod zgornjim robom škatle napeljemo skozi kovinske luknjice (za čevlje) črn trak, kakor vidimo na slikah 1b in 1s.

Za otroško sobo

Ta veseli in preprosti vzorec porabimo lahko na najrazličnejše načine. Vsak izmed treh prtov na naši sliki ima drugače razporejen in na drug način prišit vzorec. S tem vzorcem okrasimo lahko tudi blazino, zaveso, obleko, brisačo itd.

Za osnovo vzamemo nebeljeno laneno platno ali pa jadrovino. Za našitke porabimo pa ostankе barvastega lanenega platna ali kretona, ki pa pri pranju ne sme iti ob barvo. Za osnovo izberemo lahko tudi barvasto platno, na primer rožnate, svetlomodre, zelene ali rumene barve, potem moramo pa paziti, da se barve našitkov ujemajo z barvo osnove. Vzorec pa seveda tudi lahko izvezemo.

Vezemo s srednjedebele biserno prejšico (štev. 8) ali pa s prejico muline Mez.

MEHKO SRCE

Komu bi se ne zaískrilo oko v veselem, v radostnem pričakovanju, ko začuje ti dve besedi. Saj ne more biti drugačno kakor dobro vse, kar je z njima v zvezi. Mehčati srca, čeprav samo telečja, tudi ni kar tako. Treba je potrpljenja, spretnosti in tudi nekaj kuharske umetnosti, sicer ostane

drobno seseklano čebulo, peteršilj in jajce. Nato pretaknemo srca s slanino, jih znotraj malo osolimo, nadevamo in z močno, belo nitjo zašijemo. V primerni posodi razbelimo mast ali maslo, lahko tudi nekoliko slanine in na tem dušimo srca približno dve uri. Od tega, kako pri tem po-

srce trdo ko kamen. Dobro in mehko bo le tedaj, če mu posvetimo res vso pozornost. Potrebujemo: 5 telečja srca, 2 žemlji, pol čebule, nekaj peteršilja, 1 jajce, 10 dkg slanine, 5 dkg masti in sol.

Srce skrbno obrežemo in toliko zarežemo, da ga lahko nadevamo. Nato ga položimo v mrzlo vodo, da se izpere kri. Medtem pripravimo nadev. Slanino zrežemo na kocke in jo prepražimo, dodamo namočeni in iztisnjeni žemlji,

stopamo, je odvisno, ali nam bo jed uspela ali ne. Srce ne sme nikdar močno vreti. Čim zmernejša je vročina, tem mehkejše, tem nežnejše bo srce. Najbolje je, da ga dušimo ves čas prav na robu štedilnika. Med dušenjem prilijemo polagoma dve do tri skodelice juhe. Nazadnje odstranimo niti, sok po okusu zgostimo in začinimo še z nekaj žlicami dobrega vina.

Sirova grmada *z jabolki in orehi*

Pol kilograma sladkega sira pretlačimo skozi cedilo, mu pridenemo nekoliko sladkorja in ga mešamo tako dolgo, da postane gladek. Potem olupimo jabolka in jih narežemo na majhne koščke, nastrgamo bolj trd črni kruh, orehe pa zmeljemo. Vse to zložimo po plasteh v stekleno skledo, ki jo po vrhu okrasimo z jabolčnimi krhlji, s kupčki sira, z razpolovljenimi orehovimi jedrci ali pa kako drugače. Če denemo za vrhnjo plast nastrgani črni kruh, potem je posebno lepo videti bele kupčke sira in koščke jabolk.

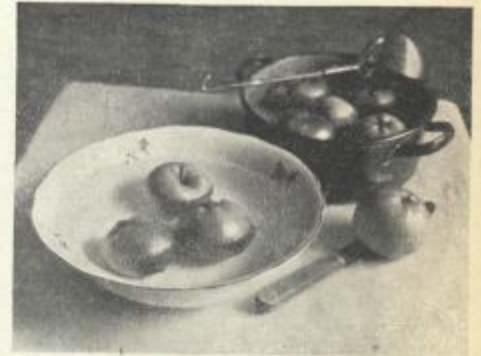

Steklena skleda ne počí, ko vlijemo vanjo vročo jed, če jo postavimo na vlažno krpo, ki jo ovijemo ob dno skleda.

Perilo ne zamrzne, če zadnjí izplakovalni vodi dodamo pest soli. Važno pa je, da se sol res dobro raztopí.

Jabolka najhitreje olupimo, ne da bi šlo kaj v nič, če jih položimo za minuto v vrelo vodo, nato pa takoj v mrzlo. Lupimo jih potem lahko tako tanko, kakor kuhan krompir.

Dežnike najlepše očistimo z milnico, ki smo ji dodali nekoliko salmiaka. Dežnik razpnemo in ga z mlačno raztopino prav temeljito zdrgnemo. Nato ga oplaknemo s čisto vodo in posušimo.

NASVETI V SLIKAH

Volnene, le malo umazane obleke se prav lepo operejo v vodi, v katero smo nastrgali nekaj surovih krompirjev. Brez mila!

Počena jajca pri kuhi ne iztečejo, če jih trdno ovijemo s svilnatim papirjem. Vodo osolimo.

Premog neprimerno močneje gori, če ga potresemo s pestjo soli. Če položimo zvečer na žerjavico kos koksa, trdno ovitega s časopisnim papirjem, ohranimo žerjavico do jutra.

Svež kolač in drugo sveže pecivo se pri rezanju ne drobi, če pomočimo nož v vrelo vodo in ga potem hitro obrišemo.

ZA NAJE MALE

A. Jedlička:

Graščak in njegov hlapec

Pred davnimi časi sta živela dva revna brata, tako revna, da še jesti nista imela kaj. Dolgo sta premišljevala, kako bi si pomagala. Naposled sta sklenila, da ostané mlajši doma, starejši pa pojde v službo in bo pošiljal denar domov. In tako se je zgodilo. Starejši je stopil v službo pri bogatem graščaku. Pogodil se je z njim, da bo služil tako dolgo, dokler ne bo spomladi kukavica prvič zakukala. Toda graščak si je izgovoril še en pogoj:

«Kdor se bo izmed naju razjezil, bo plačal kazen. Če boš to ti, mi boš dal sto zlatnikov, če bom to jaz, ti bom plačal sto zlatnikov jaz.»

«Ampak jaz nimam zlatnikov», je ugovarjal hlapec.

«Nič ne de», je dejal graščak. «Mi boš pa za to služil deset let zastonj.»

Mladenič je bil v veliki zadregi, slednjič pa si je mislil: «Kaj se more zgoditi? Pazil bom, da bi se ne razjezil. Če se bo pa razhudil moj gospodar, naj plača!»

Drugo jutro pride graščak in pravi: «Pojdi na travnik in kosi seno, dokler bo svetlo!»

Hlapec kosi ves dan, zvečer pa se vrne.

«Zakaj si se pa vrnil?» vpraša gospodar.

«Sonce je zašlo, in sem šel domov», je odgovoril.

«Da, da, sonce je zašlo, ampak izšel je njegov bratec mesec. Ali ta ne sveti dovolj?»

«Še tega bi bilo treba!» je dejal hlapec.

«Torej ti se jeziš?» se veseli gospodar, hlapec pa se je ustrašil.

«I ne, pravim samo, da sem truden.»

In šel je spet kositi in je kosil, dokler ni mesec zašel. Toda komaj se je to zgodilo, že je posijalo spet sonce, in hlapec se je ves utrujen zgrudil na tla.

«Vrag vzemi tvoj travnik, tvojo službo in najin dogovor!» je obupno zaklical, ko je prišel domov.

«Aha, ti se jeziš», kriči gospodar in zahteva od hlapca, naj mu ali plača sto zlatnikov, ali pa mu bo deset let zastonj služil.

Hlapec je premišljal, kaj bi storil, nazadnje pa se je odločil, da bo dal gospodarju zadolžnico za sto zlatnikov in se vrnil domov k bratu. Graščak je bil zadovoljen.

«Nič ne de», je rekel mlajši brat, ko mu je starejši povedal, kaj se mu je zgodilo. «Zdaj boš ostal ti doma pa pojdem služiti jaz.»

In šel je naravnost k istemu graščaku ter vstopil pri njem v službo. Gra-

ščak ga je sprejel dotlej, ko bo kukavica spomladi prvič zakukala. In kdor se bo izmed njiju razjezil, bo plačal sto zlatnikov.

«I to ni nič», ugovarja mlajši brat. «Če se boš razjezil ti, boš plačal dve sto zlatnikov, in če se razjezim jaz, bom plačal tudi dve sto zlatnikov.»

«Izvrstno!» se je razveselil graščak in pristal na ta pogoj.

Drugo jutro se dani, sonce sije, toda novi hlapec se od nikoder ne gane. Gospodar je odšel z doma. Ko se je vrnil domov, je hlapec še spal.

«Fant, vstani, poldne bo!» kriči graščak.

«A — vi se jezite, ne?» dviga hlapec glavo.

«I ne, nič se ne jezim,» se ustraši gospodar, «samo reči sem hotel, da moramo iti na travnik kositi.»

Preden se je hlapec obul in sta prišla na travnik, je bilo poldne.

«No, zdaj ni čas za košnjo, poglej, vsi so pri kosilu. Tudi midva se morava najesti», pravi hlapec.

Najedla sta se, in hlapec reče: «No, delovni ljudje smo, zato si moramo po kosilu malo odpočiti.» In zaril je glavo v travo in spal do večera.

«Vstani, tema je že, vsi so že pokosili svoje travnike, samo naš še stoji. Bes naj lopi tistega, ki te je sem poslal. Škoda kruha, kar si ga pojedel!» kriči obupani gospodar.

«Aha, ti se jeziš, kajne?» dviga hlapec glavo.

«Kje neki! Pravim samo, da je tema, da je čas, iti domov.»

Prišla sta domov. Graščak vidi, da je dobil gosta. Pošlje torej hlapca, naj mu zakolje ovco, da bo pogostil gosta.

«Katero?» vpraša hlapec.

«Katero boš videl.»

Kmalu pritečejo h graščaku ljudje in kričijo, da mu je njegov hlapec zaklal celo čredo ovac. Graščak hiti gledat in res vidi skoraj vse ovce poklane.

«Kaj si storil, ti nepridiprav?» kriči gospodar.

«No, rekel si mi, naj zakoljem ovco, katero bom videl. In storil sem tako, ampak zdi se mi, da se jeziš...» je odgovoril hlapec.

«Ne, nič se ne jezim, samo žal mi je, da je toliko ovac uničenih», je odvrnil prestrašeni gospodar.

Preteklo je nekoliko mesecev. Prišla je zima, toda hlapec je napravil graščaku že toliko škode, da ga je bil do grla sit, pri tem pa se ga ni mogel iznebiti. Ko bi bila že pomlad in bi zakukala kukavica, da bi ga mogel odpustiti iz službe! In graščak si je izmi-

slil zvijačo. Poslal je svojo ženo v gozd in ji rekel, naj spleza na drevo in, ko pojde on s hlapcem mimo, naj zakuka. Potem je pozval hlapca, naj gre z njim v gozd na lov. Gresta, gresta skozi gozd — in zdajci na drevesu nekaj zakuka. «Za Boga!» je zaklical graščak. «Kukavica je zakukala, čas tvoje službe je potekel!»

Hlapec pa je takoj spoznal njegovo zvijačo.

«Kaj?» je dejal. «Kdo je že kdaj slišal, da kuka kukavica v tem letnem času, sredi zime? No, jo moram pa sestreliti, da bom videl, ali je to res kukavica.»

In prijel je puško ter pomeril na drevo. Graščak mu je skočil pred puško in ga začel preklinjati.

«Kaj? Ti se jeziš...?» je vprašal hlapec.

«Priatelj, zdaj je pa dovolj», je zakričal gospodar. «Plačam ti kazen, izpolnim pogoj, samo da se te iznebim. Zdaj že razumem pregovor: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.»

In mlajši brat je raztrgal zadolžnico starejšega brata, povrh pa je dobil še sto zlatnikov in se je veselo vrnil domov. Odslej ni graščak nikoli več zahteval takih pogojev in ni pošiljal hlapcev kositi seno pri luninem svitu.

Rešitev ugank šte. 10

Rešitev magičnega kvadrata.

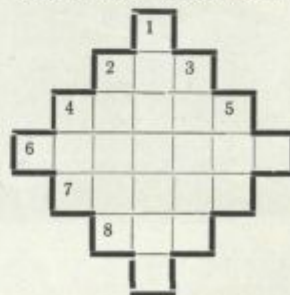
1. mati, 2. Areh, 3. teta, 4. Ihan.

Rešitev zlogovnice.

Zvon, nebo.

Uganke šte. 12

KRIŽANKA «DEMANT».

Vodoravno: 2. panoga športa, 4. romansko žensko krstno ime, 6. slovanska država, 7. poljska reka v 4. sklonu, 8. veznik.

Navpično: 1. slovanska država, 2. romansko žensko krstno ime, 3. poljska reka v 4. sklonu, 4. panoga športa, 5. veznik.

Prozorno Pelikan nalivno pero

Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!

Ali se hočete polepšati?

Mnoge žene bi bile rade lepe in prikupljive, vendar si nikoli ne vzamejo časa, da bi malo razmišljale o tem, kako bi se lahko polepšale. Ko vidijo sovrstnice, ki so lepše od njih, jih obide tesnoba, potlej se pa »vdajo v usodo« in pravijo, da ne morejo nič za to, če so »če po naravi grde«. Kakor hitro se pa vdamo malodušnosti, se res začnemo prezgodaj starati, in naposled nas mine vse veselje do lepoticenja.

Poslušajte naše nasvete; prepričani smo, da vam ne bo žal.

1. Najprej si vzemite deset minut časa in se dobro ogledajte v zrcalu. Nepristransko opazujte svojo podobo v ogledalu, da boste spoznali, kaj je lepega na vašem obrazu in kaj vas kazi. Hkrati se tudi opazujte, kdaj ste videti mlajši in prikupnejši; kadar se smejite ali kadar ste otožni. So obrazi, ki jim resnost mnogo bolj pristoji kakor pa veselost. Ko ste spoznali, kaj vas

posebno kazi, pomislite, kako bi lahko odpravili ta nedostatek in ga potem tudi res odpravite!

2. Če vam kazijo obraz preširoke, preravne ali pa prebujne obrvi, si lahko hitro pomagate. S pinceto odstranite nepotrebne dlačice in s škarjicami pristrizite predolge obrvi. Ako pa imate preredke obrvi in bi se vam bolj poudarjene obrvi dobro podale, si jih z navadnim svinčnikom potemnite. Preden uporabite pinceto, si namažite obrvi z mastno kremo. Britje ni priporočljivo, ker postanejo dlačice s časom ščetinaste.

3. Nečisto polt uspešno ozdravite, če se držite navodil, ki vam jih daje dr. Raunartova v svoji knjigi »Kako naj se žena neguje«, ki jo dobite za 15.— din. Okvare premastne in presuhe polti so ozdravljive. Na tem mestu smo že tolikokrat razpravljali o negovanju polti, da se danes ne bomo delj mudili pri tem odstavku. Vendar ponovno poudarjamo, da ne zadoštujejo samo kreme in masaže, kopeli in sadni sokovi, temveč je predvsem treba urediti prebavo.

4. Če so vaše oči motne in brez bleska, si pomagate s preprostim sredstvom. Narežite pol čebule na tenke listke! Medtem se vam bodo oči zasolzile, vlažnost pa daje očem najlepši blesk. Ako se vam to sredstvo upira, potem si pripravite kopel za oči. V primerno posodo nalijte mlačnega

precejenega kamiličnega čaja in si v njem okopajte oči. Skušajte z odprtimi očmi potopiti obraz v čaj. Uspeh ne bo izostal.

Svetlolaske, posebno blondinke, imajo prav občutljive veke, ki se po branju, šivanju, sončenju itd. rade vnamajo. Rdeče veke pa vsekakor kazijo obraz. Ta nedostatek lahko odpravite z zdravniško pomočjo. Zdravnik vam bo zapisal primerna zdravila. Poleti nosite temne naočnike in zlo bo hitro odpravljeno.

5. Bradavice, znamenja in brazgotine kazijo obraz. Najlepši obraz je lahko skažen, če ima sredi nosu ali pa tik ob očesu veliko bradavico ali pa pigmentno liso. Odločite se za majhen strošek in pustite, da vam zdravnik (špecialist za kožne bolezni ali pa kozmetičar) odstrani to nadlego. V nekaj dneh se ranica zaceli in kmalu ni več sledu po grdi bradavici.

6. Nepotrebne dlačice v obrazu je treba odstraniti. Po tridesetem letu začnejo poganjati na bradi, pod nosom ali pa tik ob ušesih. Če vam sredstva dovolijo, naj vam te nepotrebne dlake, odnosno kocine, zdravnik z elektrozo odstrani. Tako se zamorijo tudi koreninice in ste za vselej rešeni nakaze. Z manjšimi stroški pa odstranite dlačice, če si kupite v drogeriji za nekaj dinarjev barijevega sulfata in si z njim sami odstranite ne-

potrebne dlake. Lahko si pa tudi pomagata s pinceto. Za lepoto je pač treba trpeti!

7. Pričeska lahko polepša ali pa tudi pogrdi obraz. Oglejte si svoje prijateljice in znanke. Kmalu se vam bo oko izurilo, da boste sami spoznali, kakšna pričeska se prilega podolgovatemu in kakšna okrogliemu obrazu. Pazite tudi na visokost čela. Nikjer ni zapisano, da se moderna pričeska vsakomur poda. Rajši nosite malo bolj nemoderno pričesko, ki vas dela mlajšo in ljubkejšo, kakor pa najmodernejšo pričesko, ki vas dela smešno, staro ali pa tujo. Posvetujte se s svojo frizerko! Vsakih nekaj let izpremenite pričesko ali pa vsaj prečo. Vaša okolica in vi sami boste veseli izpremembe!

8. In zdaj nekaj važnega! Zobje! Nesnažni in bolni zobje odbijajo! Rajši si ne kupite novih čevljev ali nove obleke in prihranite denar za zobnega zdravnika! Redno si čistite zobe po dvakrat na dan: zjutraj, ko vstanete, in zvečer, preden ležete k počitku. K zobnemu zdravniku hodite redno vsakih šest mesecev na pregled. Manjkajoče zobe nadomestite z umetnimi, gnile škrbine si dajte izdreti, da ne boste imeli neprijetnega duha iz ust. Negujte zobe! Brez negovanih zob ne morete imeti prikupnega obraza.

9. Tudi postavi posvetite dovolj pažnje. Naša knjiga «Kako se naj žena neguje» vam natanko pove, kaj morate napraviti, da se zredite, in kaj morate storiti, če hočete shujšati. Preobilna debelost je mučna in nelepa. Pretirana suhost pa prav tako odbija. Primerna postava, mirna hoja in ne-

Rajši več kakor premalo!

Za sigurnejši in lažji prevoz bomo vzeli rajši enega konja več. Podobno je tudi pri drugih stvareh. Gospodinja, če želi na primer, da ji bela kava vedno uspe v tem, da ima ta fin, poln okus, ki vsakemu ugaja, bo vzela rajši več »Francka«, kakor premalo.

Franck
KAVNI PRIDATEK

govan obraz, te tri točke, so značnice za lepoto. Oskrbite si primeren nedrček in dobro se prilagajoč trebušni pas! Rajši se odrecite novemu zimskemu plašču, kakor da bi opustili nabavo dobrega pasu in primernih nedrčkov.

10. Naša zadnja točka je posvečena nogam. Zdrave noge so že same po sebi lepe. Odpravite kurja očesa, ob-

tiske in zarastle nohte, da boste imeli naravno in lahko hojo. Nosite solidne čevlje. Visoka francoska peta je prav tako neokusna kakor čevlji brez pete. Srednja peta se prilega vsakemu čevlju in pristoji vsaki ženski. Če vam noge redno otekajo in vam nožne kopele ne pomagajo, se posvetujte z zdravnikom, ker so zatele noge lahko tudi znak bolezni. (ab)

Premagovanje strahu.

Večina ljudi je žrtev strahu. Nekateri ovira nekakšen nerazumljiv, skrivnosten strah in zato v življenju ne morejo napredovati. Čeprav se tega niti ne zavedajo, se vendarle nečesa boje, na primer odgovornosti, srečavanja z drugimi ljudmi, ali pa tega, da bi vzeli neko zadevo v roke, in zaradi tega zapravijo priložnost, ki bi jim dala lepše, boljše življenje. Zaradi nekega skritega strahu delajo stalno podzavestno v svojo lastno škodo.

Drugi se spet boje bolezni in propada. S strahom gledajo v bodočnost, ki jim utegne prinesiti škodo in trpljenje. Kadar zvedo, da je kdo izmed njihovih znancev ali prijateljev bolan, se zбоje tudi sami zase.

Nekateri se boje, da bodo izgubili svoje imetje, da bodo doživeli kakšno sramoto, ki jih bo uničila, ali pa kakšno nesrečno naključje. Vprašujejo se, kdo jim jamči, da se nekega dne njih bogastvo ne bo izpremenilo v siromaštvo. Kaj bo z njimi v starosti? Pred očmi vidijo sirotišnico z vso njeno

grozo. Črne slutnje jih more zaradi vsega, kar jim pripravlja bodočnost.

Pri mnogih je samo nekakšen nedoločen strah. Že samo trkanje pismo noše jim vliva strah, da se komaj upajo odpreti vrata. Nekateri postanejo žrtve preplašenosti, ki se ji sami predajo, in ostanejo cele dneve v nekakšni apatiji, ki jim počasi ubije živce.

Pisec teh vrstic je sam doživel simptome tega strahu. Pa je vendar našel izhod iz takšnega stanja in hoče zdaj povedati drugim, kako se mu je to posrečilo.

Strah izvira iz tega, da podleže človek nekakšni sugestiji. V resnici ni ničesar, kar bi moralo človeku vlivati strah, in človek se boji le zato, ker si domišlja, da se mu bo zgodilo nekaj hudega, in ker si to domišlja, se mu utegne tisto hudo res zgoditi. Premagati strah se pravi premagati to, česar se bojimo. Zato drži pot v svobodo le čez premaganje strahu.

V nekaterih primerih lahko premagamo strah tako, da ne priznamo njegove moči in da se zavemo resničnega položaja. Strahu se more človek upreti in ga premagati, če mu pogleda v

oko in ugotovi na primer tole: «Ničesar ni na svetu, kar bi me moglo prestrašiti, ker so še močnejša dejstva, kakor je prazni strah.»

Če se človek tega zaveda, začne počasi uvidevati, da svet ni tako grd in njemu sovražen, kakor je prvotno mislil, da je v njem marsikaj, kar si je vredno pridobiti. Življenje mu postane kakor šah, kjer se da »partija« dobiti s spretno, trezno premišljeno igro, v glavnem z napadalno igro. Nekakšna duševna uravnoteženost mu pride sama od sebe in z njo čisto nov pogled na življenje.

Drug način je v tem, da se človek sprijazni z vsakim dogodkom, ki se ga boji in ki mu je neprijeten. Dokler imamo sovražno stališče do česarkoli, nam lahko to škoduje. Kakor hitro se pa z dogodkom nekako sprijaznimo, kakor hitro smo pripravljeni, da ga prenesemo do konca, preneha njegova moč, da bi nam škodoval. Zato je rekel največji učitelj sveta, da je treba »ljubiti sovražnike«, da se ne smemo upirati zlu in da moramo biti pripravljeni na dve milji, če nas kdo prisili, da gremo z njim eno miljo. R.

Proti odebelenju!

BOXBERGER KISSINGER TABLETE ZA HUJŠANJE

S.br. 14470/35

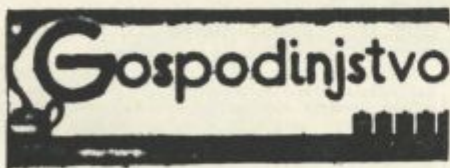

O lončnicah

Pri zalivanju opazimo, da se zemlja osuši hitreje v majhnih lončkih kakor v velikih. Zakaj? Gotovo zato, ker je manj zemlje in mnogo več koreninic, ki zemljo mehčajo in srkajo hitreje vlago. Zato moramo cvetice v majhnih loncih večkrat temeljiteje zaliti.

Tudi nekatere vrste zemlje vodo hitreje propuščajo. Hitro se osušita humozna in peščena zemlja; težka ilovična pa zadržuje izhlapevanje.

Ako so lončnice močno izsušene, ne pomaga dosti zalivanje, zato postavimo cvetico v vodo tako, da se prst temeljito prepoji. Še nekaj je zelo važno, na kar večina pozablja. Ko se voda po zalitju odteče, se nabira v podstavku. Zato se prst v loncu ne more zračiti ter se skisa, koreninice pa prično gniti. To se opazi tudi na zunanjih delih rastline, ker postane listje bledozelene barve, popje se ne odpira, in cvetica naposled usahne. Ker se zaradi zalivanja vrhnja plast zemlje strdi in se na njej naberejo alge in mah, zato moramo lonce in zemljo vedno očistiti. Vrhno plast prerahljamo s priostrenim klinčkom. Ako se bomo ravnali po teh navodilih in upoštevali, da so tudi cvetice živa bitja, nam bodo uspemale in krasile sobe in okna z bujnim cvetjem, ki nam bo v veselje, razvedrilo in ponos.

Nekaj pravil za kuhinjsko delo

Pravilno urejena in oskrbovana kuhinja, pravilno ravnanje s posodo in živili itd. itd. — vse to poceni gospodinjstvo.

Tvoja kuhinja bodi preprosto in smotrno opremljena in urejena. Ne obešaj loncev in orodja v okras na steno, temveč vse imej v omarah in skrinjah lepo urejeno in zavarovano pred prahom.

Skrbi za dobro zračenje. Če ti kaj prekipi, odpri takoj okno. Sicer pa take reči precej preprečiš, ako lonce in drugo posodo dobro pokriješ in kuriš tako, da jedi ne vro preveč.

Napravi si jedilnik že prejšnji večer, ki ga daš pozneje kuhati. Ne čitaj in se ne pogovarjaj, da se ti ne bodo pri tem jedi prismodile.

Ne postavljalj praznih posod na ogenj! Email poka, pa tudi kovinska posoda se kviri. Ne polagaj pokrovke na vroč štedilnik. Ne prijemlji loncev brez krpe.

Ne pokušaj jedi s kuhalnico, temveč z navadno žlico.

Ne puščaj ostankov v loncu, to je potrata. Izprazni ga popolnoma in ga takoj napolni z mlačno ali še boljše s toplo vodo, da se nič ne prisuši. To ti olajša pomivanje.

Umazano posodo deni takoj v veliko skledo z vodo in jo pusti tam do pomivanja. Sploh naj ne leži toliko reči po kuhinji. Ne puščaj živil in ostankov jedi v kuhinji, temveč jih brž spravi v jedilno shrambo. V shrambi živila pokrij s pokrovko ali z zvoncem zoper muhe.

Mleko zavri takoj, ko ga dobiš v kuhinjo, in ga postavi na hladno.

Vsako meso mora biti dobro uležano. Bravino in govedino imaš lahko dva do tri dni v kislem mleku. Predvsem pa pazi: meso moraš vselej dobro pokriti in zavarovati pred muhami; ne imej ga nikoli na toplem.

Večkrat poglej, ali imaš še dovolj soli, moke, sladkorja itd., zakaj nič ni bolj zamudno, kakor če moraš med kuho teči k trgovcu.

Kuhati začni pravočasno in ne zakuri štedilnika prepozno, zlasti ne

poleti. Kuho si smotrno uredi. Medtem ko meso in zelje že vre, lupi krompir, in skrbi, da boš imela vse pri roki, kar potrebuješ za kuho.

Za zdravje tvojega otroka

Kako moraš otroka v hladnem času obleči.

Otroci morajo biti v mrazu dobro in pravilno oblečeni. Mati naj zlasti pazi, da bodo imeli tople nogavice, kajti ničesar ni, kar bi bilo za zdravje škodljivejše kakor mrzle noge. Čevlji naj bodo iz močnega usnja in imeti morajo debele podplate. Če je otrok zelo nežen in bi se bilo treba bati, da ne ozebe, naj dobi v čevlje tople vložke. Čevlji ne smejo biti pretesni, da mu bo kri po nogah pravilno krožila. Ko pride otrok ob mrzlih, vlažnih dneh domov, naj takoj sezuje čevlje in si natakne druge nogavice. Njegove čevlje napolnimo s papirjem in jih damo na toplo, toda ne preblizu ognja, ker utegne v tem primeru usnje razpokati. Tople volnene hlačke so za dečke in deklice potrebne. Zelo debel, težak plašč ni priporočljiv, ker se otrok v njem preveč razgreje. Bolje je, da damo otroku pod plašč še volneno majico. Otroci naj v mrazu ne hodijo razoglavi, imeti pa morajo tudi tople volnene rokavice.

Naročnice, ki imajo še kakšen zastanek, prosimo, naj ga še danes nakažejo. Ostanek naročnine je zapisan na četrti strani tiskovine «Skrivnostna knjiga», ki ste jo 1. t. m. prejeli po pošti.

Olajšuje bolečine!

Vsaka Pyramidon tableta je Vaš dober prijatelj — ona Vam pomaga kadar se slabo počutite in proti bolečinam.

Pyramidon TABLETE

SAMO PRAVE Z „BAYER“-JEVIM KRIŽEM!

Oglaš. registr. Sp. br. 91 od 21. junija 1935

Skrbite za redno stolico.

Poskusite Leo-pilule, ki že po petih, šestih urah dovedejo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Vse za zdravje...

Gospod svetnik Grča je srečal ravnatelja Skalo, in ker se zaradi počitnic nista že dolgo videla, sta se kajpak zelo ljubeznivo pozdravila; nato vpraša gospod Grča:

«No, kako pa je bilo na dopustu?»

«Rajši ne govorim! Jaz sem se zastrupil z gobami, žena si je zlomila roko in otroci so dobili tifus! Pravim ti, ako bi človek ne delal tega zaradi zdravja, bi bilo bolje ostati doma in ne hoditi nikamor!»

Računstvo

«Hiša ima pet nadstropij, v vsako nadstropje pelje dvajset stopnic. Čez koliko stopnic moram iti, preden pridem v peto nadstropje?»

«Prosim, gospod učitelj, čez vse!»

Pridna sестrica.

«Zakaj pa Ladko joka?»

«Eh, pokazala sem mu, kako mora spodobno jesti svojo torto!»

Po večerni seji.

Ona: «Zakaj pa greš v spalnico z odprtim dežnikom?»

On: «Ljubica — hup! — mislil sem — hup! — da bo nevihta, ko je — hup! — ta seja tako dolgo — hup! — trajala!»

Profesorska.

Profesor: «Torej mislite, da bi bili primerni za mojo gospodinjno?»

«Prav gotovo, gospod profesor. Bila sem deset let postrežnica v oddelku za izgubljene in najdene predmete.»

Profesor čez pol leta: «Matilda, tako ne gre več dalje! Ste strašno počasni in grozno pozabljivi. Moram vam odpovedati!»

«Ampak, Miha! Ti si pozabil, da sva imela pred tremi dnevi poroko?»

To se razume.

Na klopi v parku pravi star gospod svojemu sosedu: «Nič ni lepšega, kakor sedeti v parku in opazovati zaljubljene parčke, kako se držijo za roke in si šepetajo nežne nesmisle. Človek se pri tem kar pomlaja. Ali vas tudi tako veseli pogled na nje?»

«To se razume!» odgovori sosed. «Jaz imam namreč tovarno za otroške vozičke!»

Prava tolažba.

Mlada dama z otrokom v vozičku sreča znano gospo, ki ne tehta nič manj ko 120 kil.

Mamica: «Tale moja mala je tako slabotna — tehta samo poltretjo kilo.»

Gospa: «To nič ne de. Jaz sem tehtala ob rojstvu celo samo dve kili.»

Nemogoče.

Tujec je prišel v Sparto in vprašal domačina, kako kaznujejo v Sparti prešuštnika.

«Obsodili bi ga, da mora mestu podariti bika, ki je tako velik, da bi lahko pil, pasoč se na vrhu gore, iz reke Evrota.»

Tujec je zmajal z glavo, potem pa začuden vprašal: «Kako pa je mogoče najti tako velikega bika?»

«Lažje bi bilo najti takega bika, kakor pa prešuštnika v Sparti, je bil odgovor.»

Dediči.

«Bog ve, ali je zapustil stari Kopač kaj premoženja?»

«Jaz mislim, da ne, žalostni ostali so bili pri pogrebu zelo prijazni med seboj.»

Vprašanje in odgovor.

Učitelj pokliče Janka in ga nekaj vpraša. Janko premišljuje.

«Ali ti dela vprašanje težave?» vpraša učitelj.

«Vprašanje še ne toliko, ampak odgovor, gospod učitelj!»

Pri vedeževalki.

On: «Koliko bova imela otrok?»

Vedeževalka: «Vi enega, milostljiva gospa pa dva.»

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapecirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

»STERILIZIRANO«

ZADRUŽNA TOVARNA
ŽIME

STRAŽIŠČE
PRI KRANJU

Naša žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115°C, ne diši, je brez malhobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v ta namen z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepovedanih žimarskih obratov, ker je slabo in nebihijsko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V nje se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

»STERILIZIRANO«

SKRIVNOSTNA KNJIGA

Šaljivi ameriški pisatelj Mark Twain se je nekoč na svojem potovanju ustavil v majhnem mestecu. Ker je bila nedelja, je stopil v cerkev. Po končani službi božji se mu je pridružil lepo oblečen gospod in dejal:

«Ko bi bil jaz župnik, bi govoril tako, da bi me vsi ljudje občudovali. Govoril bi jim na primer takole: ...» In res je začel govoriti brez konca in kraja.

Mark Twain ga je nekaj časa potrpežljivo poslušal, ko pa mu je postala stvar le preneumna, ga je prekinil in dejal:

«Ali gospod, vaš govor sem že bral v neki knjigi. Tisto knjigo imam tudi doma. Tam je vaš govor dobesedno natisnjen!»

Gospod se je silno razburil in dejal: «Pošljite mi to knjigo! Pošljite mi jo takoj!»

Mark Twain se je nasmehnil in dejal:

«Saj jo imate gotovo sami doma. Mislim sem namreč na besednjak, kajti tudi tam najdete samo besede in drugega nič!»

HRANA IN RAZPOLOZENJE.

Neki danski zdravnik, ki je dvajset let raziskoval učinek različne povrtnine, je dožgal, da na primer krumpir človeka pomirja, špinača ustvarja močno voljo, solata iz cikorije pa dela človeka sanjavega... Kdo ve, ali je vse to čisto tako? Eno pa vemo vsi po izkušnjah: skodelica dobre bele kave, pripravljene s Prvim Francom, ki ga izdelujejo iz korenin domače, polahnjene cikorije, nas vedno spravi v dobro razpoloženje.

Nihče me ne more prepričati, da je praženi ječmen, ki se dobiva dandanes kot odprto blago na tehtnico ali v raznih zavitkih, isto, kar je Kneippova sladna kava!

«Kneippova sladna kava», ki je zdrava, izdatna in tečna za otroke kakor za odrasle, se dobi samo v originalnih kartonskih zavitkih s sliko znanega župnika Kneippa!

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstkih knjig: za vse leto Din 105.— za pol leta Din 54.— za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inosemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.
Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjstka knjiga Din 30.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vesava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 87.—, Vesava Din 60.—.

Rokopis se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Franc Pinter v Ljubljani).

MEZ

**ZAJAMČENO
STALNE BARVE**

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtalri strcij za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

Tehnično dovršene
pisalne
stroje

dobite pri

The Rex Co. Ljubljana

Gradšče št. 10

Telefon št. 22-68

Mojstrovina

Dr. Oetker-jevim
PECILNIM PRAŠKOM

PRIPRAVITE SE ZA ZIMO!

ZA HIŠO RABITE DRVA,
ZA NOGE TOPLO IN NEPREMOČLJIVO OBUTEV.

39

7225-44
Kupite te tople in udobne flis copate. Imeli boste tople noge in osigurali ste pred mrazom in osebnimi

39

38325-611
Najskromnejša gospodinja se lahko poceni zavaruje pred vlago in mrazom ako kupi te gumijaste čevlje.

49

78355-666
Moderni ženski galosi, ki se zapenjajo s gumbom in se zato zelo lahko obuvajo. Varujejo zdravje in dom pred blatom.

79

2945-64636
Praktični, močni čevlji iz boksa s zapenke, s usjenimi podplati in petami. Primereni za štrajpe.

35

38732-613
Visoki otroški lakirani čevljički iz gumija. Praktični, dobri za deževne dneve, ker ne prepuščajo vode.

59

6922-44609
Športni čevlji za dočke. Izdelani iz močnega boksa, z močnimi usjenimi podplati in petami. Priljubljeni so med dočki radi svoje udobne oblike in svoje izdržljivosti.

129

3939-64621
Elegantni moški nizki čevlji iz finega boksa z usjenimi na okvir prišitimi podplati in usjenimi petami.

79

6767-68802
Oglejte si čevlje, ki jih poljedelci in delavci najbolj cenijo. Mastna kravica in nepremočljivi gumijasti podplati so najboljša garancija za njih trpežnost.

99

97977-675
Novi model gumijastih škornjev z ojačenimi golenicami in s posebnimi gumijastimi ojačenimi podplati. Posebno priljubljene tudi radi lepo vzornosti.

49

98991-695
Starši! Ako kupite svojim otrokom te lakirane škorenjčke iz gumija, jih lahko brez skrbi pustite da hodijo po blatu. V njih bodo imeli suhe in tople noge.

39

98157-652
Moške galose iz črnega lakiranega gumija. Ni človeka, ki jih v dežju in blatu ne bi potreboval.

Plato